

Innehåll

Författarens förord	sid 6
Förlagets förord	sid 8
Inledning	sid 12
Ett ord till Sverige	sid 12
Budskapet om omvändelse	sid 13
Väckelse!?	sid 17
Del 1: Den kristnes ansvar för nationen	sid 23
Våra sinnen behöver förnyas	sid 23
Vårt ansvar	sid 25
Guds rikes lagar	sid 32
De sista dagarna	sid 35
Andlig krigföring	sid 39
Gud reser upp sina profeter	sid 40
- Profeten Elia	sid 43
- Profeten Johannes	sid 43
Upprättelse	sid 44
Del 2: Fem bibliska profetvarningar	sid 47
Profeternas maning och budskap	sid 47
Profetvarning och budskap nummer ett	sid 52
Den ockulta väckelsen – att tillbe onda andar	sid 52
Fienden och hans taktik	sid 53
Ökat intresse för det ockulta i Sverige	sid 55
Ordenssällskapen	sid 56

Innehåll

Profetvarning och budskap nummer två

Mord	sid 58
Sveriges skuld	sid 59
Det nya i historien	sid 62
Var fanns fanatikerna?	sid 66
Den tidens underströmmar	sid 69
Judarna och Sverige	sid 73
Svenska affärsmän möter tyska	sid 75
Sverige förlängde krigen	sid 78
Svenska vapen i vår tid	sid 79
Tysktågen	sid 80
Halvhjärtade räddningsförsök	sid 83
De "Vita bussarna"	sid 84
Mentalpatienter svälts till döds i Sverige	sid 89
Lobotomi i Sverige	sid 90
Rashygien i folkhem	sid 91
Svensk abortlagstiftning	sid 96
Experiment på värnlösa	sid 100
Forskning på Huddinge sjukhus	sid 102
Sådd och skörd	sid 104
Att be om förlåtelse	sid 107
David, Saul och gibeoniterna	sid 108
Förbannelse över en människa	sid 109
Förbannelse över ett land	sid 111
Befrielse och överlåtelse	sid 112

Profetvarning och budskap nummer tre

Svartkonst	sid 113
-------------------	---------

Vägen UT!

Profetvarning och budskap nummer fyra

Otukt	sid 117
Sex som handelsvara	sid 118
Var fjärde elev sextrakasseras	sid 119
Homosexualitet	sid 120

Profetvarning och budskap nummer fem

Stölder	sid 124
Medborgarna stjäla	sid 125
Kompispolitik	sid 127
Politiker stjäla	sid 128
Kommuner stjäla	sid 128
EU-tjänstemän stjäla	sid 129
EU-kommissionen stjäla	sid 129
Utökad kontroll	sid 131
Möjliga framtidsscenarion	sid 132

Efterskrift	sid 135
Några praktiska exempel på hur Gud förändrar	sid 139
- Det egna samhället	sid 139
- Att påverka nationen	sid 140
- När historien förändras	sid 143
- Genom studier, böcker, skrifter ...	sid 144
Guds beskydd	sid 144

Appendix	sid 147
Ordenssällskap	sid 147
Felix Kersten	sid 152
Journalisten Gitta Serney möter Franz Stangl	sid 154
Förintelsekonferensen	sid 156
“Om detta må ni berätta”	sid 157

Käll- och litteraturförteckning	sid 159
--	---------

Del I

Den kristnes ansvar för NATIONEN!

Våra sinnen behöver förnyas

Ibland när jag rest runt i vårt land och besökt olika församlingar har jag hört kristna säga ungefär så här: "Vi kan inte påverka något och vår röst i samhället är ingenting värd. Är det Guds vilja att landet ska gå åt ett visst håll så kan vi inte göra något åt det. Hur jag ber, lever och exempelvis röstar politiskt har ingen betydelse." Att sådana tankar finns bland kristna är inte särskilt sunt eller positivt och framför allt är det inte bibliskt.

Så förmanar jag nu er, bröder, vid Guds barmhärtighet, att frambära era kroppar som ett levande och heligt offer som behagar Gud – er andliga gudstjänst. Och anpassa er inte efter den här världen, utan låt er förvandlas genom sinnets förnyelse, så att ni kan pröva vad som är Guds vilja, det som är gott och fullkomligt och som behagar honom. (Rom 12:1-2)

Den kristnes ansvar för nationen

Det är bara Gud som kan tala om för oss hur vi ska tänka och agera i olika situationer, kort sagt hur vi ska kunna leva vårt liv rätt inför honom. Gud är den som vill leda oss och hjälpa oss rätt. Vi är jordens salt och världens ljus och vår kallelse är att stå fasta och inte ge upp. Tänk om det händer att någon öppnar en porrklubb i huset bredvid. Vad är då min kallelse? Är det att säga "fy vad hemskt" eller att gå dit och studera synden på nära håll? Nej, det är nu det visar sig hur mycket av salt och ljus det finns i mitt liv för att påverka detta på olika sätt.

Som kristna har vi ett särskilt ansvar för den stad där vi lever och bor, men vårt ansvar sträcker sig längre än så. Bibeln säger till och med att om någon blivit tillfångatagen och bortförd till en annan stad, har han ett ansvar att be för *den* staden. Israels folk fick den uppmaningen av profeten Jeremia när de fördes bort till fångenskap i Babel.

Och sök den stads bästa dit jag har fört er i fångenskap och be för den till Herren. När det går väl för den går det också väl för er. (Jer 29:7)

Det är viktigt för en kristen att ha ett rätt grundperspektiv, så att Guds liv kan tränga igenom och förändra och förnya. Varför placerades brännoffret på Guds altare? Därför att det skulle förtäras fullkomligt av Gud. Offret kunde vara en oxe, ett får eller en duva, beroende på den offrandes möjligheter, men det ofrånkomliga kravet var att det skulle vara ett heloffer. Gud erkänner inget mindre än fullkomlig överlåtelse. Altaret kännetecknar inte vad vi gör för Gud utan vad vi är för Gud. Han begär i första hand inte vårt arbete utan oss själva. Till skillnad från Gamla testamentets offer, som var döda offer, så är Nya testamentes offer "levande offer". Att vi lägger oss på Guds altare innebär att vi överlåter våra liv åt Gud för att ständigt förtäras av Andens eld och leva av hans barmhärtighet.

Vårt ansvar

Gud har fastställt bestämda tider och utstakat de gränser inom vilka människorna ska bo och han kan också ändra tider och gränser för olika folk och folkslag.

Och han har av en enda människa skapat alla människor och folk, för att de skall bo över hela jorden. Han har fastställt bestämda tider och utstakat de gränser inom vilka de ska bo, för att de ska söka Gud, om de möjligen skulle kunna treva sig fram till honom och finna honom, fastän han inte är långt borta från någon enda av oss. (Apg 17:26-27)

När det är många i ett land som vill styra samtidigt, med andra ord när instabilitet råder i det politiska livet, så är det en indikation på att landet överträder Guds lagar. Ett land som präglas av förstånd, det vill säga där människor är kloka i relation till sin omvärld, ska däremot uppleva inre stabilitet och bli bestående.

För sin överträdelses skull får ett land många herrar, men där folket har förstånd och inser vad rätt är, där blir det bestående. (Ords 28:2)
1917 års översättning

När David var kung och levde för Herren, blev Israel ett rike präglad av stabilitet och framgång, där senare hans son Salomo blev kung. När sedan Salomos son Rehabeam efterträdde sin far på tronen, ändrades hela situationen på grund av grava synder som brett ut sig i riket. Följden blev att landet delades. Gud kan alltså förändra tider och gränser och göra olika saker med folkslag och människor. Man kan utifrån detta bibelord säga att *ett folks förhållande till Gud avgör ett lands stabilitet, gränser och även dess existens*. Med andra ord, du och jag bär ansvar för det land vi lever i. Vi känner till från historien hur länder och imperier har minskat eller ökat i omfattning och storlek. Vi känner också till hur hela länder och imperier kollapsat och försvunnit. Jesus säger i Bergspredikan att

Den kristnes ansvar för nationen

vi som Guds folk är jordens salt och världens ljus (Matt 5:13-14). Detta är inte bara en from tanke, utan en faktisk verklighet. Som kristna kan vi därför inte skylla situationen i landet enbart på tjuvar och banditer, omoraliska människor, MC-gäng osv. Vi kan heller inte skylla enbart på de styrande i landet. Vill vi förstå de verkliga problemen måste vi först pröva oss själva och vår egen relation till Gud och till Ordet.

Den kristne har alltså ovillkorligen ett ansvar för utvecklingen i sitt land. Enligt 1 Tim 2:1 får ett land, och därmed också dess kristna, den överhet det förtjänar. De kristnas böner, eller deras försumlighet att be, är alltså avgörande för hur livet i landet ska te sig. Det är viktigt att förstå att vers 1-4 beskriver ett slags orsak och verkan, sådd och skörd, handling eller icke handling och därpå följande konsekvenser. Vi läser i vers 1 och 2:

Först av allt uppmanar jag till bön och åkallan, förbön och tacksägelse för alla människor, för kungar och alla i ledande ställning, så att vi kan föra ett lugnt och stilla liv på allt sätt gudfruktigt och värdigt.

I grundtexten står det att de kristna "först och främst ska be", men i nyare översättningar har man ändrat det till "först av allt uppmanar". När du ber vad ber du om då, och vem eller vilka ber du för? Mina närmaste svarar du säkert. Det är helt riktigt att be för sina närmaste, men skriften indikerar att vi först och främst uppmanas att be för kungar och alla i ledande ställning. De flesta kristna jag träffar sätter oftast sina egna behov främst. Det vill säga det egna livet, den egna familjen. Därefter, om man ber, brukar möjligen den församling man själv tillhör komma. Jag säger inte att det är fel att be för sig själv eller den egna familjen eller det som ligger närmast. Men oftast ber vi bara när vi har behov av något slag och överläter åt andra att be för resten. Men, återigen, Bibeln visar på en annan tågordning. Hur ofta ber du för landets statsminister? Frågan är nämligen inte i första hand vad du anser om honom eller henne, eller vilken politik som förs, utan hur mycket tid du ägnar i bön för

Vägen UT!

den som är den högste politiske ledaren i landet. Och hur ofta ber du för landstingets och kommunens ledande politiker? Det betyder inte att du inte ska ha synpunkter på den politik som förs eller ligger som förslag. Det ska vi absolut ha. Vi ska dock be för överheten, oavsett om vi kan dela deras politiska uppfattningar eller ej.

När jag i olika kristna samlingar brukar fråga vilka som ber för Sveriges statsminister eller något av statsråden minst en gång i månaden, är det väldigt få som räcker upp handen. Frågar jag vilka som ber för dem var fjortonde dag eller en gång i veckan, är det nästan ingen alls som räcker upp handen. Glädjande nog håller dock denna negativa trend på att brytas. Det viktigaste för Sverige är att kristna ber för sitt land, men det kan också vara viktigt att kristna går in och tar aktiv del i det politiska arbetet. Det finns kristna som anser att de inte ska befatta sig med politik, varken i sina böner eller i praktisk handling. Men då får vi också ett samhälle utan kristna grundvalar, och med allt det som en icke kristen livsstil för med sig.

Det är dock viktigt att poängtera att en kristen inte ska gå in i politiken för politikens, den egna ärans eller den egna ekonomins skull. En kristen ska gå in i politiskt arbete för Guds rikes skull och därför att Gud i så fall har kallat honom eller henne.

Förutom vikten av att be för vår ledning är det en annan faktor som är viktig att poängtera vad gäller våra böner, och det är tacksägelse. Ordet uppmanar oss att tacka Gud.

Först av allt uppmanar jag till bön och åkallan, förbön och tacksägelse. (1 Tim 2:1)

Var uthålliga i bönen, vaka och be under tacksägelse. (Kol 4:2)

Gör er inga bekymmer för något utan låt Gud få veta era önskingar genom åkallan och bön med tacksägelse. (Fil 4:6)

Tacksägelse kan innebära att vi helt enkelt tackar Gud för de positiva förändringar vi ser. Det kan också betyda att vi tackar honom

i tro för vad han kommer att göra. Detta gäller i allra högsta grad politiken och vår nation. Det kan således vara viktigt att följa den politiska debatten och rapporteringen. Man kan ta reda på olika viktiga frågor genom att ta del av protokoll eller möteshandlingar. Det kan även innebära att man tar kontakt med politiker och hör efter vad som ligger på agendan och frågar om man kan hjälpa till genom att be. Detta ska man inte göra på något påflyget sätt utan när Gud manar till det och omständigheterna öppnar sig. I dessa böner är det sedan viktigt att vi också tackar för det vi ännu inte sett, men som vi i tro på Guds löften ändå kan ta till oss och lita på. Gud vill att det ska ske förändringar i vårt samhällsklimat och i det politiska livet och därför kan vi vara säkra på att våra böner på detta område blir hörda. Att vara tacksam för vad Gud gör och gjort är dessutom en indikationsfaktor i våra liv. Genom detta förhållningssätt kan vi som det står vidare i 1 Tim 2:2:

så att vi kan föra ett lugnt och stilla liv, på allt sätt gudfruktigt och värdigt. (Sv. Folkbibeln)

så att vi kan leva ett lugnt och stilla liv, som på allt sätt är präglad av gudsfruktan och värdighet. (Hedegård)

så att vi kunna föra ett lugnt och stilla på ett i allo fromt och värdigt sätt. (1917 års översättning)

Ett lugnt och stilla liv präglas i första hand av frånvaro från våld, jäkt och stress. Gudsfruktan har att göra med vetskapen om vem som är den högste och att ingen kan sätta sig över det han sagt. Det betyder i praktiken att sätta Gud och Ordet främst. Det har att göra med att visa respekt och aktning för människan och människans värde och för Guds skapelse i stort. Ja, säger du, men inte kan vi i vår moderna tid göra så. Detta tänkesätt ligger ju långt tillbaka i 1800-talet. Svaret är: Nej, inte alls. Vore några av dessa saker verkliga i vårt samhälle skulle människor i största allmänhet må mycket bättre. Det betyder inte att jag förespråkar någon form av förslappat liv, där du menar att du lägger allt i Guds hand och tar det

Vägen UT!

som ursäkt för att inte göra din del. Även om samhället på 1800-talet saknade en väldigt stor del av den stress vi upplever idag, innebar det inte att människor var slöa och arbetsskygga på något sätt. På sätt och vis arbetade man förmodligen hårdare än vad vi gör idag, men utbrändhet var ändå inte ett stort samhällsproblem då. Något har förändrats i samhällsklimatet sedan dess. Du får själv fundera igenom vad vi kan göra för att komma tillbaka till den här respekten för människan och hennes värde. Det är också viktigt att du ber under tiden du funderar på detta. Vi kan läsa i 1 Tim 2:3:

Att be så är rätt och behagar Gud vår frälsare. (Bibel 2000)

Sådant är rätt och behagar Gud, vår frälsare. (Sv. Folkbibeln)

Säkert vill du göra det som är rätt i Guds ögon och få hans välbehag över ditt liv.

Vi läser vidare i vers fyra:

...för Gud vill att alla människor ska bli frälsta och komma till kunskap om sanningen. (1 Tim 2:4, 1917 års översättning)

Alla människor betyder rimligtvis alla människor. När vi pratar om alla människor kan man säga att vi pratar om verklig folkväckelse. Gud vill att alla människor ska bli frälsta, men inte bara det han vill också att de ska komma till insikt om sanningen, det vill säga få uppleva verklig frihet. (Jfr Joh 8:31-36). Detta betyder att vers 4 är en konsekvens av de tre första verserna. Det betyder att verklig folkväckelse hänger ihop med och är baserad på förbön för landets regering och styre. När människor i allt högre grad far illa därför att det som varit viktigt och riktigt att bygga samhället på, sakta men säkert har undergrävts, då visar detta klart att kristenheten inte tagit sitt ansvar i bön för landet och dess ledning. Vi kan inte med bästa vilja i världen säga att vårt land har blivit bättre och säkrare de sista tjugo åren. Däremot kan vi med stor sorg konstatera att skilsmässorna ökat, våldet på gator och torg ökat, morden ökat och människor känner sig som en följd av allt detta otrygga.

Människor far illa för att den grund vårt samhälle skulle vila på har undergrävts. Ett fungerande demokratiskt samhälle utmärks också av några grundläggande saker, nämligen att alla människor kan få röra sig fritt, alla människor kan leva ut sin tro fritt och uttrycka sig fritt i olika frågor. Men idag går det inte att få uttrycka sig fritt i vissa frågor utan rättslig påföljd. Allt det negativa vi ser, vad är det en följd av? Jo, det är en följd av att vi kristna inte har tagit vårt böneansvar för Sverige och för dem som styr vårt land. Mot denna bakgrund kan man säga att vi som kristna löper risk att möta verklig förföljelse och lidande därför att vi inte tagit dessa ord om bön för landets ledande personer på verkligt allvar. Det kan också uttryckas så här: *vad man sår får man skörda*. Eller också kan man säga som Albert Einstein: "Den människa som inte intresserar sig för politik riskerar att styras av dårar."

Man kan sammanfatta detta med att konstatera följande:

Att inte be för landets regering och styre är lika med att inte be om eller verkligen önska folkväckelse.

Det går bra att prata om det och att längta efter det, men om det inte kommer till uttryck i sann och uppriktig bön och omvändelse är det inget annat än fromt dagdrömmeri. Kan det vara så att vi behöver bekänna Sveriges synd, sådant som hänt i det förgångna men som vi som lever idag ändå är delaktiga i? Jag tror att vi på allvar behöver ödmjuka oss och be Gud om förlåtelse för vår ohörsamhet och blindhet och vårt högmod. Här har vi som kristna ett stort ansvar. En nation kan, precis som den enskilda människan, bära på skuld. Om så är fallet och synd finns i landet, måste den bekännas och överges. Annars blir den ett hinder för välsignelse och framgång. Det är viktigt för oss att förstå att detta är en biblisk princip. Profeten Daniel har åtskilligt att säga om detta:

I dennes första regeringsår kom jag, Daniel, att i skrifterna lägga märke till det antal år, som Herren hade angett för profeten Jeremia,

Vägen UT!

när han sade att han ville låta sjuttio år gå till ända, medan Jerusalem låg öde. Då vände jag mitt ansikte till Herren Gud med ivrig bön och åkallan, och fastade samtidigt i säck och aska. Jag bad till Herren, min Gud, och bekände och sade:

“Ack Herre, du store och fruktansvärde Gud, du som håller förbund och bevarar nåd mot dem som älskar dig och håller dina bud! Vi har syndat och gjort illa och varit ogudaktiga och avfälliga. Vi har vikit av från dina bud och lagar. Vi har inte lyssnat till dina tjänare profeter-na, som talade i ditt namn till våra kungar, furstar och fäder och till allt folket i landet. (Dan 9:2-5) 1917 års översättning

Här ser vi hur viktigt det var för Daniel att studera Ordet. Han såg tidstecknen i form av de sjuttio åren, men han antog inte bara passivt föreställningen att han Gud bestämt detta så får jag lov att bara halka med. NEJ: han vänder sig ivrigt till Gud i bön och ber att det han sett i Ordet ska gå i fullbordan. Daniel säger heller inget till Gud om hur andlig han själv anser sig vara och har varit under åren. Inte heller hör vi något om hur han fjärmat sig och tagit avstånd från dessa hemska syndare och onda människor. Nej, i sin förbön identifierar han sig själv med det onda utan att fördenskull vara en del av det. Detta är en värdemätare på hur Guds kärlek mognat i en människa och hur den visar sig i sättet att be. En grundläggande aspekt i det kristna livet är att Jesus har gjort någonting för oss, och han vill göra någonting i oss. Slutmålet med detta är att han vill göra någonting genom oss. Många av de gärningar som Daniel bekände låg långt tillbaka i tiden. Man skulle kunna tycka att detta borde vara förlåtet och glömt för länge sedan, men för honom var det viktigt att få be denna bön och göra denna bekännelse. Detta är ett vittnesbörd om vad det kan innebära att *”omvända sig från sina onda vägar”*, vilket är något vi strax ska studera.

Guds rikes lagar

Få av oss har kunnat undgå att se det moraliska förfall som Sverige på relativt kort tid hamnat i. Frågan är dock om vi är beredda att göra något åt saken och problemet är att vi själva både är en del av förfallet och en av orsakerna till det.

Och eftersom laglösheten tilltar, kommer kärleken att svalna hos de flesta. (Matt 24:12)

Det ord som här används för kärlek är grekiskans *agape*, Guds kärlek. När det gäller laglöshet kan man tala om två olika typer av lagar som kan överträdas: mänskliga lagar och andliga lagar.

Inom varje samhällssystem finns det lagar som föreskriver hur människor ska uppträda och förhålla sig till det samhälle de lever i. I västvärlden har vi haft lagar som har varit starkt influerade av kristen tro och ofta uttryckligen grundade på Bibeln. I dag vet vi att gudlösa system har undergrävt och förringat dessa lagar och deras innebörd och därmed tagit bort grunden för ett på så sätt fungerande samhälle. Några bibelord som belyser detta är Rom 13:1-7 och 1Petr 2:13-15.

Vårt lands styrelseskick är uppbyggt på följande sätt: Riksdagen har för närvarande den högsta politiska makten³ och utser regeringschef, det vill säga statsminister, som i sin tur utser regering. Därefter kommer landsting och kommuner som har sina speciella ansvarsområden. Närmare oss individer har vi institutioner som församling och familj. Allt detta är det meningen att Gud ska råda över.

Under de år vi varit med i EU har utvecklingen, både i Sverige och i övriga Europa, gått åt det hållet att kristna rörelser mer och mer

³ Sveriges regering överlämnar mer och mer makt till EU:s högkvarter i Bryssel. Det är förmodligen bara en tidsfråga när makten totalt sett utgår därifrån eftersom EU:s lagar idag står över det egna landets lagar.

har misstänkliggjorts. Det går inte längre att hyra lokaler eller bedriva verksamhet ute i Europa på samma sätt som tidigare. Olika bestämmelser kan nu göra att exempelvis pingströrelsen i Tyskland kan förklaras som sekt och därmed nära nog bli olaglig. Dessutom har EU:s grunddokument växt fram. I detta dokument som beskriver vad EU är, har begreppet kristendom helt förbigåtts. Det betyder att samtliga medlemsländer som faktiskt byggt sin existens och kultur och grundat sina lagar på evangeliet nu tagit avstånd från detta. Från Sveriges sida har detta understötts av bland andra kristdemokraterna. De har tragiskt nog hävdat att religion och politik inte hör ihop.

I Guds rike finns det en mängd andliga lagar, och just Bergspredikan ger oss många exempel på sådana lagar. Men enligt vad som står i Matt 7:23 går det att arbeta laglöst även i Guds rike. På sikt får detta konsekvenser och det är vad Jesus uttrycker med orden *“Gå bort ifrån mig, ni laglösa!”*.

Man kan som kristen t.o.m. kasta ut demoner och utföra kraftgärningar utan att leva efter Guds rikes lagar, men lever man inte efter Guds rikes lagar, arbetar man laglöst.

Jesus talar om Guds rikes lagar i exempelvis Bergspredikan (Matt 5-7). Han avslutar denna predikan med följande ord:

Inte ska var och en som säger “Herre, Herre” till mig komma in i himmelriket, utan den som gör min himmelske Faders vilja. Många skall säga till mig på den dagen: Herre, Herre, har vi inte profeterat med hjälp av ditt namn och med hjälp av ditt namn drivit ut onda andar och med hjälp av ditt namn gjort många kraftgärningar? Men då ska jag säga dem sanningen: Jag har aldrig känt er. Gå bort ifrån mig, ni laglösa! (Matt 7:21-23)

Det kristna livet handlar nämligen i första hand om att vara beroende av Kristus. Jesus gör det väldigt klart för oss att vi inte kan åstadkomma något utan honom (Joh 15:5), men det är faktiskt möjligt att göra mängder av saker utan att verkligen vara i honom. Vi

kan evangelisera, ha möten, sjunga i kören, be för sjuka osv, men vi kan inte göra det som Gud verkligen vill utan honom. Och vi kan inte uppnå något bestående resultat, d.v.s. *frukt*, som Gud vill ha, utan att förbli i honom. Jesus säger: *Jag gör bara det jag ser Fadern göra* (Joh 5:29). Människor kanske blir frälsta, friska eller på annat sätt berörda under våra eventuella evangelisationskampanjer, men detta i sig är inget bevis för att kampanjen är i överensstämmelse med Guds vilja.

Om jag exempelvis ber för någon som är sjuk och denne blir frisk, är detta inget bevis för att jag har det rätt ställt med Gud eller är en gudsman. Detta är bevis på en stor Gud som ser till människors behov, men inget bevis på just min andlighet.

Den grundläggande frågan är trots allt: arbetar vi i beroende av Gud, i takt med honom och enligt de lagar som gäller i hans rike?

Den största anledningen till att man arbetar laglöst är enligt Matt 24:12 att kärleken svalnar. Detta sker inte i ett ögonblick utan långsamt, och ju mer kärleken svalnar, ju större blir laglösheten. Det ord för kärlek som här används i grundtexten är *agape*. *Agape*-kärleken är Guds ovillkorliga kärlek, och den kärleken finns bara bland de kristna, enligt Rom 5:5:

Och det hoppet bedrar oss inte, ty Guds kärlek är utgjuten i våra hjärtan genom den helige Ande, som han har gett oss.

Slutsatsen blir att när kärleken hos de kristna mer och mer kallnar, då ökar laglösheten inte bara i Guds rike utan även i samhället i stort. En människa som älskar Kristus sätter honom främst och är noga med att följa honom i alla livets situationer, de goda såväl som de jobbiga. Att göra det som Gud vill kommer alltid i första rummet för en sådan människa.

För de människor däremot, som inte anser det så viktigt att lyda och följa hans vägar, kallnar kärleken och tillståndet blir så småningom alltmer laglöst. Det betyder också att sådana människor lätt kan bli bedragna. De tror att de lever rätt men i själva verket

Vägen UT!

befinner de sig långt borta från det Gud vill med deras liv, och de blir lätt bedragna av yttre omständigheter.

Det är därför viktigt att du provar dig själv och din relation till Kristus. Han älskar dig, men han accepterar inte att du arbetar laglöst. Att därför studera Bergspredikan i Matt 5-7 kan vara en god prövning inför vad Guds lagar handlar om. Om du tycker att den naturliga tyngdlagen är larvig och inte gäller dig utan kanske bara är en kvarleva av något gammalmodigt och förgånget kan du ju testa vad som händer om du kastar dig ut från ett höghus. De första sekunderna kanske du upplever en underbar och hisnande känsla, men när sedan verkligheten hårdhänt gör sig påmind har den underbara känslan förbytts i något annat.

De sista dagarna

Tillståndet i Guds rike avspeglas alltså i samhället. Eftersom de kristnas närvaro i ett land har inflytande på samhällsutvecklingen, blir konsekvensen att tillståndet bland de kristna därför också kan avläsas i samhället.

Man kan säga att 2Tim 3:1-5 är en beskrivning av detta:

Det skall du veta att i de sista dagarna skall det komma svåra tider. Människor kommer att älska sig själva och vara penningkära, skrytsamma, stolta, hånfulla, olydiga mot sina föräldrar, otacksamma, gudlösa, kärlekslösa, oförsonliga, skvalleraktiga, obehärskade, råa, fientliga mot det goda, falska, egensinniga och högmodiga. De skall älska njutning i stället för Gud och ha ett sken av gudsfruktan men förneka dess kraft. Håll dig borta från dem!

Orden "svåra tider" har översatts från det grekiska ordet *chalepos*. Detta ord kan också betyda "tider av stress" och/eller "mycket svåra att motstå". Det här uttrycket förekommer bara en gång till i Nya testamentet och det är i Matt 8:28 där det berättas om männen vid gravarna.

Den kristnes ansvar för nationen

När Jesus kom över till gadarenernas område på andra sidan sjön, kom två besatta [som var under inflytande av onda andar, författarens anm.] emot honom ut från gravarna. De var så våldsamma [chalepos] att ingen kunde ta sig fram den vägen.

Att männen var våldsamma berodde på de onda andarnas aktivitet. Detta ger oss en viktig insikt om vad som ligger bakom de betenden Paulus beskriver i det andra brevet till Timoteus. Människor kommer att älska sig själva och vara penningkära, skrytsamma, stolta, hånfulla, olydiga mot sina föräldrar, otacksamma, gudlösa, kärlekslösa, oförsonliga, skvalleraktiga, obehärskade, råa, fientliga mot det goda, falska, egensinniga och högmodiga. De ska älska njutning i stället för Gud.

Allt det Paulus här nämner passar in i alla tider och i alla samhällen, men samtidigt säger texten att "i de yttersta dagarna" – inte "tiden" utan "dagarna". Då måste vi fråga oss: Har inte de senaste årtiondena i Sverige och Europa lett fram till ett samhälle där människor känner mindre trygghet och upplever mer våld på gator och torg? Vi har inte direkt mindre av stölder, fiffel, våld, mord och råhet, snarare tvärtom. Man kan heller inte säga att familjen och äktenskapet stärkts och samhället har definitivt inte närmat sig en kristen livsstil med allt vad den i praktiken innebär.

Visst är det sorgligt nog så att utvecklingen har gått mot en laglöshet vi inte ens kunnat föreställa oss. Samhället har sakta men säkert avkristnats. I stället för att värna om äktenskap och familj utropar politiska företrädare "död åt familjen".

Stressen och hastigheten ökar som vi sett, på grund av de onda andarnas aktivitet och påverkan på människorna, såväl kristna som icke-kristna. Saker och ting måste ske mycket fortare nu än för femtio eller kanske bara tio år sedan. Ordet utbrändhet, som inte för så länge sedan var ett ganska okänt begrepp, har redan börjat bli utnött eller utbränt om man så vill. Dessutom kommer resten av listans negativa innehåll att öka, pressen kommer att bli starkare

Vägen UT!

och starkare, vilket är en mätare på vart vi är på väg och vilken tid vi lever i. De kristna som lever i gemenskap och närhet till Kristus har ett skydd och påverkas därmed inte på samma sätt. Den kristne behöver inte påverkas personligen av detta men påverkas naturligtvis av det samhälle han lever i. (Jfr 1Mos 19: 1-14)

Förutom själva stressen kan vi se att hela "listan" med negativa företeelser har ökat i samhället under de senaste tjugo åren. Utöver vad som nämns i listan kan vi även konstatera att männen som Jesus mötte i gadarenernas område "*kom emot honom från gravarna*". Det betyder att dessa män levde bland de döda. De levde i en döds-kult. Om vi tittar på hur det ser ut i Europa kan vi tyvärr konstatera att det svept fram en döds-kult även i vår tid.

Ett exempel på detta är Halloween-firandet, som brett ut sig på ett ofattbart sätt. Små barn uppmuntras mer eller mindre via dagis eller i andra sammanhang att klä ut sig i döds-kultskostymer. Ett annat exempel är döds-metall-musiken. På ett märkligt sätt har denna form av livsstil och döds-kult trängt igenom.⁴ Det finns en trolig anledning till det, nämligen att vi lever i de "yttersta dagarna".

Bibeln säger också att människorna i de yttersta dagarna ska "älska sig själva", dvs. egoismen kommer att frodas. Vem tänker människor på idag? Jo, först och främst tänker de på sig själva. Tittar du tillbaka lite i tiden så ska du finna att detta på ett påtagligt sätt förändrats under de senaste fyrtio åren. Likaså kommer barnen i de yttersta dagarna att vara olydiga mot sina föräldrar. Vi har alla varit olydiga mot våra föräldrar och det är inget unikt i sig, men olydnaden mot föräldrar har ökat våldsamt under senare år och bli-

⁴ Det bör dock poängteras att det inte är musikstilen i sig som är det hem-ska utan vad musiken med dess innehåll har för syfte och den livsstil den leder till. Det finns flertalet kristna band med annorlunda musikstil än vad vi är vana vid. Dessa band och enskilda människor som tar sin kallelse på allvar och går ut bland döds-band och dess publik i evangelisationssyfte ska vi absolut be för och på olika sätt stötta.

vit ett slags livsmönster, något naturligt. Veckotidningar beskriver tonåringars våld och trots som något naturligt i mognadsprocessen. Friskolor och andra sammanhang där artighet, respekt och vördnad är ledord beskrivs som onaturliga och därmed utan berättigande.

Alla andra negativa företeelser som Paulus räknar upp breder också ut sig i dagens samhälle. Man kan utan överdrift tala om att vi befinner oss i en nedåtgående spiral. Personligen tror jag det är viktigt för varje kristen att gå igenom alla dessa negativa företeelser som räknas upp i denna lista och pröva sig själv inför den. Ställ dig sedan några enkla frågor: Hur mycket har jag påverkats? Vad behöver Gud göra i mitt liv? Om jag ser i ljuset av Guds ord, vad behöver förändras i mitt liv? Är jag villig till detta?

I kapitel 3 i brevet till Timoteus står det också: *"De ska älska njutning i stället för Gud och ha ett sken av gudsfruktan men förneka dess kraft. Håll dig borta från dem!"* I denna vers ser vi klart och tydligt att den negativa lista vi nyss läst också verkligen gäller oss troende, eftersom texten uttryckligen säger, "sådana som ger ett sken av gudsfruktan".

De som vill ha ett sken av gudsfruktan men inte vill leva i verkligheten av den kommer till slut att bli en egen synlig gruppering och Paulus uppmaning är att vända sig bort från sådana. Dessa människor, som vi uppmanas att vända oss bort ifrån, säger att de tror på Bibelns budskap. I verkligheten förnekar de sin bekännelse genom att inte ta dess budskap på allvar. Man kan också känna igen dessa människor genom att de formats av de saker som finns i den negativa lista vi gått igenom, utan att göra något åt detta. De har således inte sökt Gud om hjälp och befrielse från vad de trillat in i. Den största anledningen till detta är förmodligen att den som inte vandrar i ljuset vandrar i mörkret och ser därför inte verkligheten som den är.

Tror du på Bibeln så låter du också ditt liv formas av den. Du vet vad Bibeln säger därför att du läser och studerar den. Lever du ett

Vägen UT!

gudfrukttigt liv låter du dig inte formas av denna världens sätt att tänka och leva, utan lever utifrån Ordet. Som vi tidigare konstaterat betyder det inte någon märklig världsfrånvändhet långt borta från människor och deras verklighet. Nej, titta på Jesus, han fanns bland människorna precis där de var, men han påverkades inte av deras sätt att leva. Däremot påverkades de av honom.

Det är också viktigt att du inte kritiserar andra som verkligen tror, eftersom du drar åt samma håll som de gör, även om du kanske inte befinner dig i samma samfund som dem. Om du ständigt kritiserar andra troende, så avslöjar du vilken grupp du själv tillhör. Det innebär inte att den kristne inte ska vara vaksam och pröva olika budskap och budbärare, men det innebär att det är viktigt att arbeta för Gudsrikets nära förestående tillkommelse, och detta görs genom enhet i Kristi kropp.

Andlig krigföring

Läser du vidare i 2Tim kap 3, så finner du i vers 8 att tidsålderns avslutning inte i första hand kommer att präglas av någon slags fysisk, logisk krigföring utan av en andlig.

Liksom Jannes och Jambres satte sig upp emot Mose, står dessa män emot sanningen. Det är människor med ett fördärvat sinne. Deras tro håller inte provet.

Jannes och Jambres var egyptiska trollkarlar. I 2Mos berättas det om hur de stod emot Mose och Aron. Trollkarlarna satte sig inte upp mot Mose och Aron i någon sorts diskussionsrunda: "Nja Mose, vi tycker att ni har fel. Vi får nog säga att vi inte riktigt tycker om det här". Nej, trollkarlarna handlade. När Mose kastade sin stav och den blev en orm, så ordnade trollkarlarna fram en egen orm genom sina ockulta konster.

De förde inte bara en negativ motdiskussion inför landets regent och statsminister (faraon), utan de utförde också ockulta gärningar

Den kristnes ansvar för nationen

inför honom. Det ockulta med alla dess tecken kommer att öka. Det ockulta kommer att resa sig upp emot Mose (d.v.s. Guds folk) och visa sin kraft. När Gud genom sitt folk gör sina under och tecken, kommer den ockulta rörelsen att göra sina under och tecken. Dessa kommer att vara förvillande lika de tecken som Gud gör.

I dag ser vi hur den ockulta verksamheten i Sverige ökar i styrka. Samtidigt har kristenheten varit oerhört långsam att reagera och gå till motangrepp genom exempelvis fasta och bön. Undervisningen på detta område har varit svag och ibland felaktig. Som kristna behöver vi komma tillbaka till Ordet och se hur Jesus handskades med människor som var under inflytande av onda andar och demoner.

I slutet av vers 8 står det att dessa trollkarlar inte håller provet. Vill man kontrollera om man själv håller provet kan det vara lämpligt att slå upp 2Kor 13:5:

Pröva er själva om ni lever i tron, pröva er själva! Eller vet ni inte med er att Jesus Kristus är i er? Gör ni inte det, består ni inte provet.

Att bestå provet handlar inte om att "det känns underbart" eller att du varit i kyrkan de senaste sju mötena. Provet består i att veta att Kristus är i dig.

och nu lever inte längre jag, utan Kristus lever i mig. Och det liv jag nu lever i min kropp, det lever jag i tron på Guds Son, som har älskat mig och utgivit sig för mig. (Gal 2:20)

Gud reser upp sina profeter

Innan denna tidsålder når sitt absoluta slut, kommer det profetiska skeendet bland de troende att växa sig starkt. Innan Jesus kom första gången beredde profeten Johannes Döparen vägen för honom. Detta var klart uttalat i Gamla testamentets profetiska skrifter. De som läste och trodde skrifterna hade detta mycket klart för sig. De

Vägen UT!

sökte efter Gud för att förstå tidens skeende och sökte också efter tidens tecken.

En röst ropar i öknen: "Bered väg för Herren, bana en jämn väg i ödemarken för vår Gud". (Jes 40:3)

Se, jag skall sända min budbärare och han skall bereda vägen för mig. (Mal 3:1a)

Sakarias, Johannes far som var präst, fick i en syn se en ängel som talade till honom. Ängeln sade att hans bön hade blivit hörd och att hans hustru därför skulle bli havande och föda en son vilken han skulle ge namnet Johannes. Det omöjliga inträffade, dessa äldre människor som inte kunde få barn fann sig helt plötsligt i en situation där de blev föräldrar genom Guds ingripande. Sakarias tvivlade dock på detta stora budskap som ängeln gav och blev därför stum en tid. Hans tunga löstes när han fullföljde det som ängeln hade sagt, nämligen att ge den nyfödda pojken namnet Johannes. Släktingarna tryckte på och ville kalla pojken Sakarias efter sin far. Fadern hade dock förstått att Guds vilja var viktigare än grupptrycket och kallade därför pojken Johannes, precis som ängeln hade sagt åt honom att göra, "genom att skriva hans namn på en tavla". Denna handling i tro på den Allsmäktige löste hans stumma tunga och med ens talade han igen och prisade Gud. Därefter blev han uppfylld av den helige Ande och profeterade och sade:

Och du, barn, skall kallas den Högstes profet. Ty du skall gå före Herren och bana väg för honom och ge hans folk kunskap om frälsning, att deras synder är förlättna för vår Guds innerliga kärleks skull. I kraft av den skall en soluppgång från höjden besöka oss. (Luk 1:76-78)

Soluppgången från höjden talar om och appellerar till profeten Elia.

Men för er som fruktar mitt namn skall rättfärdighetens sol gå upp med läkedom under sina vingar Då skall ni komma ut och hoppa likt

Den kristnes ansvar för nationen

kalvar som släpps ur sitt bås. Ni skall trampa ner de ogudaktiga, ty de ska vara som stoft under era fötter på den dag då jag utför mitt verk, säger Herren Sebaot. Kom ihåg min tjänare Mose lag som jag gav honom befallning om på Horeb, stadgarna och föreskrifterna som gäller hela Israel. Se, jag skall sända till er profeten Elia, innan Herrens dag kommer, den stora och fruktansvärda. Han skall vända fädernas hjärtan till barnen och barnens hjärtan till deras fäder, så att jag inte kommer och slår landet med tillspillogivning. (Mal 4:2-6)

Profeten Elia som var en av Gamla testamentets starka profetgestalter uppträder för första gången i 1Kung 17. Hans liv präglas av att frambära starka tillrättavisningar adresserade till enskilda människor, det religiösa etablissemangen, till hela nationen, dess ledare och kungar. Många kraftiga mirakler och under följer i hans fotspår och i hans profetiska liv och tjänst.

Vi kan också läsa om Jesus och hans svar till lärjungarna:

Lärjungarna frågade honom: "Varför säger då de skriftlärde att Elia först måste komma?" Han svarade: "Elia skall komma och återuppräta allt. Men jag säger er: Elia har redan kommit, och de kände inte igen honom utan gjorde med honom alldeles som de ville. På samma sätt skall också Människosonen få lida genom dem." Då förstod lärjungarna att han talade om Johannes Döparen. (Matt 17:10-13)

Av dessa citerade verser och deras parallellställen kan vi alltså förstå vad som föregick och pågick när Jesus kom första gången. Man kan alltså med stöd av dessa bibelord, och andra liknande som vi kommer till längre fram, dra den slutsatsen att före Jesu andra tillkommelse kommer en form av profetrörelse med liknande förtecknen att födas fram, och dess huvuduppgift blir att bereda vägen för honom som kommer.

Man kan kort sammanfatta vad som utmärkte Elia och Johannes på följande sätt.

Profetvarning och budskap nummer två

Mord

Det andra profeterna varnar för och talar om är *mord*:

De andra människorna, de som inte dödades av dessa plågor, omvände sig ändå inte från sina händers verk så att de upphörde med att tillbe onda andar, avgudabilder av guld, silver och brons, sten och trä, som varken kan se eller höra eller gå.. Och de ångrade inte sina mord... (Upp 9:20-21)

Mord betyder här enligt grundtexten: dödande, mord eller dråp. För att få en förståelse för hur begreppet "mord" kan komma till uttryck i ett samhälle eller land behöver vi börja med en historisk tillbakablick. Den ger också en inblick i och är en nyckel till varför vi kristna, trots många böner, inte upplever "den stora väckelsen" vi talar om. Jag vill även ställa några viktiga frågor till dig som läsare. Du behöver inte svara med en gång, men det är viktigt att inte bara gå förbi och låtsas som om man ingenting sett eller hört.

Vid ett tillfälle före folkomröstningen om Sveriges medlemskap i EU hade jag ett bibelstudium i en frikyrka. Det handlade om det ekonomiska och politiska system som kommer att uppstå innan tiden når sitt slut, och jag påvisade att detta kan kopplas till EG/EU. Jag påvisade också hur ett ekonomiskt kontrollsystem enligt Upp 13 kan växa fram. Jag läste innantill i Upp 13:15:

Och det fick makt att ge livsande åt vilddjurets bild, så att till och med bilden kunde tala och låta döda alla dem som inte tillbad vilddjurets bild. Och det tvingar alla, små och stora, rika och fattiga, fria och slavar, att ta emot ett märke på högra handen eller på pannan, så att ingen kan köpa eller sälja utom den som har märket, vilddjurets namn eller dess namns tal. Här gäller det att vara vis. Den som har förstånd må räkna ut vilddjurets tal, ty det är en människas tal. Och dess tal är sexhundrasextiosex.

En man i publiken reste sig efteråt och var mycket irriterad över vad jag hade sagt. Han ville inte tro att människor i Europa skulle kunna planera något sådant och i ordnade former få in människor i ett sådant system. Han var uppenbarligen inte medveten om att på 1930- och 40-talen hade planering och effektivitet varit honnörsordet för att förintä miljoner människor. Genom noggranna kalkyler, detaljplanering och effektivt genomförande var det just detta som hände. Varje del av "den slutliga lösningen"⁷ bokfördes noggrant för att stämmas av med planeringen. Historien vittnar om vad som kan utvecklas ur något som från början verkar vara gjort utifrån positiva avsikter och mål. Det är viktigt att ha en blick på historien och ta lärdom av det som hänt tidigare, när vi ska bedöma skeenden i nuet eller det som kan hända i framtiden. Det är också viktigt att pröva allting inför Gud och be den helige Ande om ledning.

Sveriges skuld

I Borås i början av 80-talet var jag med och startade *Rätt till liv*, en rörelse som syftade till att:

⁷ Den slutliga lösningen: Den benämning nazisterna efter van Zee-konferensen gav förintandet av miljontals judar och sådana människor som ansågs som lägre varelser. Vill du veta mer om den slutliga lösningen rekommenderas filmen KONSPIRATIONEN, inspelad 2001 av New Star Entertainment AB, Box 507, 183 25 Täby.

Mord

- ge människan ett värde
- förändra synen på sex och moral
- medverka till att ompröva och ändra abortlagen

Detta gav mig bland annat anledning att närmare studera de argument som framfördes i debatten. Ju mer jag studerade dem ju mer kom jag fram till att detta egentligen inte var nya argument utan endast samma gamla argument som använts århundraden igenom, när man helt enkelt vill förverkliga sig själv, bli av med människor eller tjäna pengar på deras liv. Några exempel: "Dessa svarta slavar är inte människor. De kan inte hysa några känslor." "Dessa kringflackande zigenare är inte människor. De tillhör en lägre ras".

Jag kom även att studera Hitlertyskland och den människosyn som då var rådande där. Jag hade fram till dess, likt många andra, haft den föreställningen att det var Hitler och 10-20 generaler som var skyldiga till de brott som begicks före och under Andra världskriget.

Under vårt arbete med *Rätt till Liv* fick jag en bok i min hand med titeln *The German Euthanasia Program* (Det tyska dödshjälpsprogrammet), sedermera översatt till svenska och utgiven på Provita under titeln *Inte bara Hitler – föraktet för livet*. Författare till boken är läkaren Fredric Wertham⁸ och i boken beskriver han 1920-talets Tyskland. Han berättade om den skam och vanära som tyskarna kände efter att de 1918 hade förlorat Första världskriget och tvingats till freden i Versailles.

Tyskland var nu ett land där uppgivenhet och besvikelse fick stort utrymme i människors vardag. Under 1920-talets kriser uppkom tankar bland filosofer och andra, som innehöll grundtanken att det finns ett liv som inte är värt att leva. De ställde sig frågan vilka som

⁸ Fredric Wertham: tysk läkare som föddes i Nürnberg 1895, flyttade till USA 1922. Han har blivit känd för flertalet böcker om det Tredje rikets brott mot handikappade och utvecklingsstörda och sin kamp mot serietidningar s k "comic-books". I övrigt samhällsdebattör av stort format.

lever ett sådant liv. Det man i första hand tänkte på var de gravt utvecklingsstörda. När under den tiden ett ungt par t.ex. ville få ekonomisk hjälp till att kunna gifta sig och bilda familj, så sa man ungefär så här: Det skulle ni gärna få men tyvärr går inte det, för de utvecklingsstörda kostar samhället mycket pengar. De tär på samhällets resurser. De lever ett liv som inte är värt att leva. Ni skulle kunna leva ett liv som är värt att leva, men dessa tar så mycket ekonomiskt utrymme så att ert liv inte heller blir värt att leva.⁹ En skolbok från den tiden innehöll följande räkneexempel: "Det kostar sex miljoner mark att bygga ett sjukhus för sinnessjuka. Hur många bostäder för 15 000 mark kunde man bygga för denna summa?"¹⁰ Attityder av detta slag bredde ut sig under hela 1920-talet, som var en fattig och svår period för många. Genom att man sådde ut dessa dödliga frön ändrades samhällets inställning och människovärdet sjönk.

Det var inte längre en fråga om att vara människa utan vilken sorts människa man var! Det var inte endast ekonomer och politiker som omfattade detta tänkande. Gemene man accepterade långsamt en samhällsfilosofi som skulle få enorma negativa konsekvenser för framtiden, där bara vissa sorters människor skulle få plats i den samhällsordning som började växa fram.

I slutet av 20-talet och i början av 30-talet fick denna filosofi rikligt med luft under vingarna. Då började vissa läkare, som hade tillägnat sig denna livsfilosofi, att bygga sina egna små gaskamrar och förde undan människor som enligt deras bedömning levde ett liv som inte var värt att leva. När sedan Hitler fick kontrollen över den politiska maktapparaten och tog scenen i besittning, passade detta som hand i handske. Med hjälp av detta tänkesätt, som passade honom utmärkt, kunde han börja sortera bort även politiskt olik-tänkande. När denna verksamhet väl hade kommit igång fanns det

⁹ Wertham, Fredric; *Inte bara Hitler – föraktet för livet*; Provita; 1998.

¹⁰ Grynberg, Anne; *Förintelsen: utrotningen av Europas judar*; Berghs förlag AB; 1997; s. 95

ingen gräns för den. Det anmärkningsvärda och hemska är att läkarna fortsatte hela 30-talet och fram till krigsslutet 1945 att sortera bort människor som ansågs ha ett liv som inte var värt att leva.

Utvecklingen ledde till att synen på dem som ansågs vara människor utan livsduglighet, främst de gravt utvecklingsstörda, förändrades under årens lopp till att omfatta vilka som helst vuxna eller barn, det räckte att man var sängvätare. Kriterierna ändrades alltså till att omfatta praktiskt taget vem som helst, inte bara handikappade och utvecklingsstörda.

Man mätte skallar och efter storleken på näsan avgjordes vilka som inte passade in och som därmed ansågs ha ett liv som inte var värt att leva. Hitler och hans etablissemang lade sig inte i vad läkarna sysslade med, men de uppmuntrade av ideologiska skäl det som skedde. I detta läge kunde nazisterna, med hjälp av de uppfattningar och strömningar som samhället var öppet för, få fritt utrymme att tillsammans med sjukvården och andra medlöpare utföra de mest bestialiska gärningar. Naturligtvis fanns det människor i den tyska sjukvården som protesterade. Dessa var dock få och att protestera kunde innebära att man sågs som en farlig motståndare och kunde därmed löpa risken att förlora arbetet. Dessutom riskerade man att bli anmäld för myndigheterna. Den stora massan gick i ledband med regimen, man gjorde som man blev tillsagd, även om det gällde att ge utvecklingsstörda en spruta eller leda dem till gaskammaren. Hela denna samhällsomdaning utgjorde en förutsättning för att nazismens verkliga ansikte skulle kunna visa sig. Detta blev också möjligheten till att starta ett nytt krig i Europa.¹¹

Det nya i historien¹²

I allmänhet har man den uppfattningen att de flesta tyskar inte visste vad som ägde rum och vad som växte fram, men detta är inte sant. Det var i stället så att många deltog i det som hände. Det som

¹¹ Wertham; s. 41-53

vid denna tid försiggick på sjukhusen växte ut till att omfatta i princip hela det tyska samhälls- och krigsmaskineriet. Dessa fruktansvärda förbrytelser kom nu att utföras på ett industriellt, rationellt och lönsamt sätt.

Det är lätt att tro att koncentrationslägren låg långt bort på isolerade platser och att de bestod av några få byggnader och ett taggtrådsstängsel. Så var det inte. I verkligheten var infrastrukturen förberedd. Det fanns baracker, byggnader, stora industrikomplex, fabriker, järnvägsstationer med regelrätt reseservice, vägar, förbindelser med andra närliggande städer och byar, stora förrådshus för produkter från liken och för offrens tillhörigheter, anläggningar för tortyr och dödande, forskningsinstitut, distributionscentraler, gasugnar, krematorieugnar, kvarnar där människoskelett maldes ner, välutrustade kennlar för vakthundar, bostäder för tjänstemän o.s.v. Denna verksamhet eliminerade inte bara fiender till det tyska riket utan genererade även stora summor pengar, vilket naturligtvis intresserade både enskilda och företag, som frivilligt involverade sig i verksamheten. Det var inte så att Hitler och hans etablissemang tvingade företag in i denna verksamhet utan man ställde "lojalt" upp för fäderneslandet.

Den ekonomiska delen av massvåldet var uppdelad enligt fem huvudlinjer:

1. Slavarbete.
2. Användning av offrens egendom och personliga tillhörigheter.
3. Kommersiell användning av människokroppar.
4. Underhåll av gaskamrar och krematorieugnar. I detta ingick även framställandet av kemikalier för dödandet och användning av de mördades kroppar för så kallad nyttoanvändning till exempel tvålframställning eller gödselframställning.

¹² Där inte annat anges är alla uppgifter under denna rubrik hämtade från Wertham, s. 16-34

5. Användande av offer som testobjekt för kommersiella produkter.

Allting var noga uttänkt och planerat in i detalj. Som exempel kan nämnas att enligt officiella dokument var tiden för en slavarbetares överlevnad beräknad till nio månader. Enligt ett vittnesmål av SS-läkaren dr Muennch var den dock i Auschwitz beräknad till sex månader. Allt var alltså noga kalkylerat och uttänkt.

Den ekonomiska kalkylen omfattade den dagliga uthyrningen av fångar. Från detta drogs kostnaden för vad som kallades mat och kläder. I förekommande fall drogs kostnaden för kremeringen av de döda ifrån. Till inkomsterna räknades deras värdesaker och de pengar de hade på sig. De dödas ben och aska användes kommersiellt. Den totala vinsten, slutsumman, beräknades på en "genomsnittlig livslängd på nio månader".

En del av de stora industriföretagen hade ett närmast omätligt behov av billig slavarbetskraft. En del av dessa företag uppförde nya fabrikskomplex i anslutning till koncentrationslägren för att lättare komma åt "arbetskraften".

Det var stor variation på vad industrierna ville ha slavarbetarna till. Som exempel kan nämnas framställning av kemikalier, gummi, vapen, elektrisk utrustning, mineralvatten, textilier, läder och porslin. Denna s.k. arbetskraft användes i alla typer av byggnads- och verkstadsindustri och även i stenbrott.

Bland de företag som under kriget tjänade enorma summor på denna arbetskraft och grundlade sin stora ekonomiska styrka återfinns bl.a. Siemens, Krupp, AEG, Bayer, IG Farben (nuvarande Hoechst), Volkswagen, Messerschmitt, Junkers, Heinkel, Argus-works Daimler Benz, Shell (i Florisdorf nära Wien), BMW (Bavarian Motor Works), Philips, Bosch, m.fl. I Corrie ten Booms bok *En fånge och dock*, utgiven på Libris förlag, kan man bl.a. läsa om hur hon och hundratusentals andra tvingades arbeta för storföretagen Philips och Siemens.¹³

Vägen UT!

Det var alltså inte så att detta tvångsarbete ägde rum i någon undangömd håla, utan människor överlag visste om eller anade vad som försiggick och många tjänade stora pengar på det. IG Farben, nuvarande Hoechst, hade exempelvis vid ett tillfälle under krigsåren 200 000 "anställda" varav hälften var slavarbetare.

Det var inte bara tyska företag som tjänade stora pengar på den tiden. Svenska företag sysslade med försäljning av t. ex. malm och järnskrot för att underhålla den tyska krigsindustrin. Svenska SKF hade krigsfångar i sina fabriker i Schweinfurt i Tyskland. Detta skedde trots att Tyskland låg under handelsembargo. Amerikanerna hotade med att bomba fabriken om inte svenskarna upphörde med sin produktion av kullager till tyskarna. Vissa läkemedelsföretag och kemiföretag tjänade stora pengar på att utföra så kallade medicinska experiment med fångar! Det stora läkemedelsföretaget Bayer köpte fångar av SS, även om fångarna på grund av lägervistelsen var i dåligt skick. Efter experimenten avlivades de som överlevde.

Ett tackbrev från en tjänsteman på IG Farben till en kollega i Auschwitz ger en liten bild av hur man tänkte:

Vi har tagit emot de 150 kvinnor vi bad om. Fast extremt utslitna uppfyllde de våra önskemål. Testerna var lyckade. Alla objekten dog. Vi upptar snart en förhandling om ännu en sändning.¹³

Detta brev, ett av många, visar hur människor blivit en handelsvara utan egenvärde. Däremot av ett visst ekonomiskt värde för köpare respektive säljare.

Barn användes på samma sätt. Det var naturligtvis mycket intressant att följa barns reaktioner under medicinska experiment. Just detta har inte varit så uppmärksammat, men man räknar med att cirka *en och en halv miljon barn*, i siffror 1 500 000, gasades, klubba-

¹³ ten Boom, Corrie; *En fånge och dock*, Libris förlag; 1970; s. 70, 113

¹⁴ Wertham; s. 28-29

des ihjäl och på andra sätt förintades av dessa mänskliga plågoandar i dödslägren. Under åren 1943-1945, när det största antalet judar avrättades i gaskamrarna, utfärdades en order om att barn skulle kastas levande i krematorieugnarna eller i massgravarna utan att dessförinnan ha kvävts med gas. De kastades in levande utan barmhärtighet, eftersom vakterna och elitstyrkorna samt alla andra som arbetade i lägren "endast lydde order". Deras förtvivlade skrik innan de dog kunde höras över hela lägerplatsen.

Var fanns fanatikerna?

Den fråga som inställer sig är, var fanns de nazistiska fanatikerna och de verkliga sadisterna? Det fanns säkert verkliga fanatiker och sadister, men jag, liksom många med mig, hade hittills trott att det var dreglande monster som utförde dessa gärningar, men så var inte fallet. Låt mig ge ett exempel.

I personalarkiven hos Waffen-SS finns följande omdöme om medlem 3240 i Nationalsocialistiska partiet, NSDAP, Rudolf Höss 1900-1947:

"Höss har ett soldatmässigt uppträdande och är en god ledare. Han är lugn och okomplicerad. Han är säker på sig själv och praktiskt inriktad. Han är inte angelägen om att framhäva sig själv men låter sina handlingar tala för sig."

Rudolf Höss byggde upp koncentrationslägret Auschwitz från grunden. Han skapade dess enorma organisation och han var den högste daglige ledaren för dess operationer. SS-Oberstormbahnführer Höss har skrivit in sig i historien som organisatör av den största dödsfabriken i mänsklighetens historia. Denne effektive verkställare av Hitlers idéer träffade aldrig sin ledare, så högt i rang stod han inte. Människor höll andan i rättssalen när Rudolf Höss med hög och tydlig röst bekräftade sin tidigare vittnesutsago:

"Jag hade kommandot i Auschwitz till den första december 1943 och beräknar att man där avrättade och utrotade minst 2,5

miljoner offer genom gasning och bränning. Ytterligare minst en halv miljon dog av svält och sjukdomar så att det samlade antalet kommer upp till cirka tre miljoner döda. Denna siffra utgör 70-80 procent av alla fångar som skickades till Auschwitz. De övriga utvaldes och användes till slavarbetare i koncentrationslägrens industrier.”

Hade vi träffat Höss privat så skulle vi inte funnit honom osympatisk. Han var vänlig och väluppfostrad, en hjälpsam människa som hellre lyssnade till andra än talade själv. Han tyckte om att spela schack, men ännu mer att läsa, särskilt historiska verk och böcker om ras och ärftlighetslära. Han var en trofast familjefar.

En sak hade bekymrat honom mycket i början: Hur skulle man praktiskt kunna genomföra avlivandet av så många människor? Massavrättningar genom skjutning var outhärdliga att bevittna. Förfärliga skrik, strömmar av blod. Speciellt när det gällde kvinnor och barn kunde man räkna med hemska scener, som var starkt påfrestande för exekutionspatrullerna. Höss visste att självmord och alkoholism var vanligt bland de män som kommenderats till dessa patruller. Gas var antagligen lösningen. Men vilken, och hur skulle den framställas? Han blev omåttligt lättad när en av hans medarbetare demonstrerade insektsbekämpningsmedlet Zyklon B, tillverkat av IG Farben (nuvarande Hoechst), för honom. Medlet utvecklade en snabbdödande gas. Han var lugnad vid tanken att de kunde slippa blodbad.

Höss kunde också glädja sig åt att hans egen familj blomstrade i Auschwitz. Hans hustrus stora trädgård var ett rent paradis, ömt vårdad av vänliga fångar vilka tjänstgjorde som trädgårdsmästare. Dessa fick barnen ett nära förhållande till och de gjorde å sin sida allt ”för att vara uppmärksamma mot min hustru och mina barn”. I trädgården tumlade kommendantens fem barn omkring med alla sina kelgrisar. Hela familjen förenades i kärlek till naturen, sina hästar och hundar. Men allra gladast var barnen ”när pappa bada-

de med dem, men han hade inte så mycket tid att delta i barnens glädje".¹⁵

När vi summerar verksamheten och försöker hitta de fanatiska mördarna finner vi egentligen bara några få. I stället hittar vi en stor grå massa av funktionärer, byråkrater och mördare, alla "lydde naturligtvis endast order". Hur kom det sig att ett helt folk, som på den tiden var det bäst utbildade folket i hela världen, kunde falla in i detta och begå sådana handlingar?

Problemet är att i varje människa finns denna potential, men vi vill oftast inte se fenomenet. Vi försvarar det hellre med "att det är bäst så för samhället", "om inte jag gör det så gör någon annan det", osv. Det intressanta är att detta var / är ingen isolerad företeelse som bara gällde Nazityskland eller Tyskland som land. Flertalet länder, däribland Sverige, var också inblandade i detta, även om vi hittills inte varit speciellt benägna att erkänna det. De erkännanden som gjorts har varit utomordentligt motvilliga. Sverige är / var dock inblandat i detta både vad gäller människosyn, tjänstemässigt och affärsmässigt.

Jag vill här försöka visa att Sverige, med regering och riksdag, tjänstemän och affärsmän, var mer eller mindre medvetna om och inblandade i det som hände och som därmed också var medskyldiga! Detta skedde under tiden som man i Sverige byggde det så kallade folkhemmet.

Var man beredd till dessa förbrytelser då, är det inget som säger att inte samma eller liknande händelser och företeelser kan komma att upprepas. Kommer tidsandan och trycket på de styrande i det rätta negativa läget, samtidigt som motståndskraften mot destruktiva krafter är nedbruten, "när saltet mist sin sälta" kommer skeendet att upprepas, den här gången kanske lite mer tekniskt förfinat. Detta ligger mycket nära till hands, speciellt som man inte offentligt ber om förlåtelse och tar avstånd från dessa och liknande handlingar.

¹⁵ Larsen, Kajsa; *Vi har inte rätt att glömma*, Natur & Kultur; 1996; s. 15-17

Den tidens underströmmar

Hur såg det egentligen ut bland svenskarna vid den här tiden och varför var vissa människor positiva till nazismen och visade detta dessutom öppet? Det fanns kristna, och även andra, som samtidigt försökte att skydda och försvara judarna samt medvetandegöra svenskarna om deras situation och vad nazismen skulle kunna leda till. Många var dock blinda inför vad som höll på att hända. Fastän många arbetsplatser påverkades av tidsandan tycktes opinionen tåga. Många av de större och mindre företag som sedan gammalt hade omfattande förbindelser med Tyskland visade sig under de första krigsåren mycket tillmötesgående mot de tyska kraven. På tysk begäran intygade ett antal av dem att de var rent ariska, det vill säga inte hade några judiska medarbetare. Andra företag avskedade sina judiska anställda för att uppfylla kraven.¹⁶

Man skulle vilja tro att de svenskar som sympatiserade med Hitlers idéer före kriget inte visste om eller ville se baksidan av nazismens fasor utan fascinerades av dess makt, pompa och ståt. Men det kan också vara så att man faktiskt hyste ett hat mot konkurrenter i affärsvärlden och sådana som man inte ansåg passa in i samhället. Nu öppnades plötsligt vägen för att kunna bli av med dem. Det rashygieniska programmet stämde väl överens med de tankegångar som fanns i 1920-talets Sverige. Det rashygieniska institutet i Uppsala, som öppnade redan 1922, hade stöd från socialdemokraterna med Hjalmar Branting i spetsen, men andra partier gav också sitt stöd.

Då lagen om sterilisering förbereddes satt en av Sveriges organiserade nazister, häradshövding Gustaf Lindstedt, som ordförande i steriliseringsutredningen. När lagen så kom 1934 var det många så kallade överklassnazister som haft stort inflytande över hur den kom att utformas. Flera av dem var forskare, läkare och tongivande i den rasbiologiska debatten i Sverige.

¹⁶ Dahlberg, Hans; *Hundra år i Sverige*; Albert Bonniers förlag AB; 1999; s. 160

DAGENS NYHETER
(Stockholmsupplagan) Besatt: Nyhetstryckeriet, Stockholm, 1933

15 öre Onsdagen den 26 April 1933. 15 öre

MOT ANTISEMITISM!

En vädjan till den svenska kristenheten

Wigforss dementerar inflationsrykten

Människor säljas

Missionsupprop för Kinas nödställda

MERRY old ENGLAND av Torsten Fogelqvist

Rom varnar Berlin
för judedeförljelser

Lagen snäll mot finurliga förbrytare

Kristidshjälp och Furugård
i majmanifest

Flyg fick interpellera

Ledande artikel: Budgetfunderingar

Göteborgs bästa rorsman i målarsegling

Finska olympiastjärnor till Stadion

SM-bandyns tribut till klubbarna

Tolv cykelgrupper i gemensam start på söndag

Habma ur leken. — Argentina uteblir.

10 timmars SM-faktiner — Engelsk fotboll.

Våren 1933 kom de första svenska reaktionerna mot förtrycket av Tysklands judar. Ett 90-tal kristna debattörer och företrädare för Svenska kyrkan och frikyrkorna gör ett upprop mot antisemitismen. Bilden visar DNS löpsedel den 26 april 1933. (Källa: Anne Grynberg/Förintelsen).

Så här såg det ut vid samlingen på Östermalmstorg — inte ens i våra djärvaste fantasier hade vi kunnat föreställa oss att vi skulle bli 450 deltagare i uppmarschen.

Protestmarsch mot "judeimporten". Bilden är hämtad ur "Den Svenske Folksocialisten", nr 11, 1939. (Källa: Hans Lindberg/Svensk flyktingpolitik under internationellt tryck 1939-1941).

ASEA – nu känt som ABB – var vid den tiden en av Sveriges största tillverkare av mekaniska och elektriska produkter. Där fanns under 1930- och 40-talen flera i ledande ställning som stödde Nazityskland. (Under en tid hade ASEA en logotyp, som liknade hakkorset. Man kan se den på exempelvis hissar, lok och spårvagnar av äldre modell. Ett D-lok nr 109, byggt 1925, finns uppställt på Kristianstads

järnvägsmuseum med denna logotyp)!

Sigfrid Edström, ASEA:s VD under åren 1905-1933, skrev inför OS i Berlin 1936 till Avery Brundage (senare president i den Olympiska kommittén), att han hade förståelse för de tyska antisemitiska lagarna. Edström motiverade sin åsikt med att vissa viktiga branscher behärskades av judar som hindrade andra från att komma in. Han påpekade också att uppmaningarna till att bojkotta OS verkade vara iscensatta av amerikanska judar.

För att inte uppfattas som alltför tyskvänlig, om hans åsikt skulle bli känd i Sverige, lade han på svenskt lagom-manér in följande: "Jag är inte antisemit, tvärtom, men jag försöker se saken från två sidor". Nazityskland hedrade 1942 Sigfrid Edström med Tyska Örnens orden.

År 1934 var Sigfrid Edströms svåger Arthur Lindén (då VD i ASEA) med och bildade Nationalsocialistiska blocket, NSB, dit en del av Sveriges så kallade överklassnazister sökte sig. Det har senare visat sig att Hitler hade många kollegor och meningsfränder i Sveriges övre toppskikt, vilket kan förklara Folke Bernadottes för svar för flera tidigare SS-officerare och hur han kunde få stöd att härbärgera dessa.

Det fanns många s.k. meningsfränder inom den svenska officerskåren och på universiteten, men även många präster, läkare, lärare, publicister och företagsledare hörde dit. Det som förenade dem var deras beundran för Tyskland, samtidigt som de delade rasbiologins värderingar och hatade kommunismen. Men alla var för den skull inte antisemiter eller övertygade nazister. Här fanns hela skalan av åsikter från fanatiska nazister till vindflöjlar som försökte känna hur vinden blåste och hur de själva kunde dra nytta av tidens skeende.

Hösten 1952 sitter ASEA:s tidigare VD och stadens respekterade geni, tekn.dr. Ragnar Liljeblad med stor fruktan för kommunismen och skriver på sitt politiska testamente. Han anklagar krigets segrarmakter och förringar nazisternas brott. Förintelsen, det systematiska folkmordet på sex miljoner judar, betraktar han som en uppblåst överdrift och skriver: "*...tusentals eller kanske hundratusentals judar torde ha gasats ihjäl...*".

Längre ner på sidan skriver Liljeblad:

"Att tyska armén, inklusive Waffen SS, följt folkrättens och humanitetens bud i högre grad än sina motståndare i väster och öster är så uppenbart att det nästan är genant att påpeka det. "

Nazisternas systematiska avrättningar av judar, zigenare, utvecklingsstörda, homosexuella, politiska motståndare och andra "miss-hagliga" berör han bara flyktigt. Han medger i allmänna ordalag att tyskarna begått grova ogärningar och påpekar att sånt sker i alla krig.

Ragnar Liljeblad var en inflytelserik person som till sina vänner räknade bl.a. finansmannen Marcus Wallenberg och Sveriges dåvarande överbefälhavare Nils Swedlund.¹⁷

Judarna och Sverige

Man kan också fråga sig vilka underströmmar det fanns som såg till att judar nekades invandra till Sverige från och med 1938. Vid

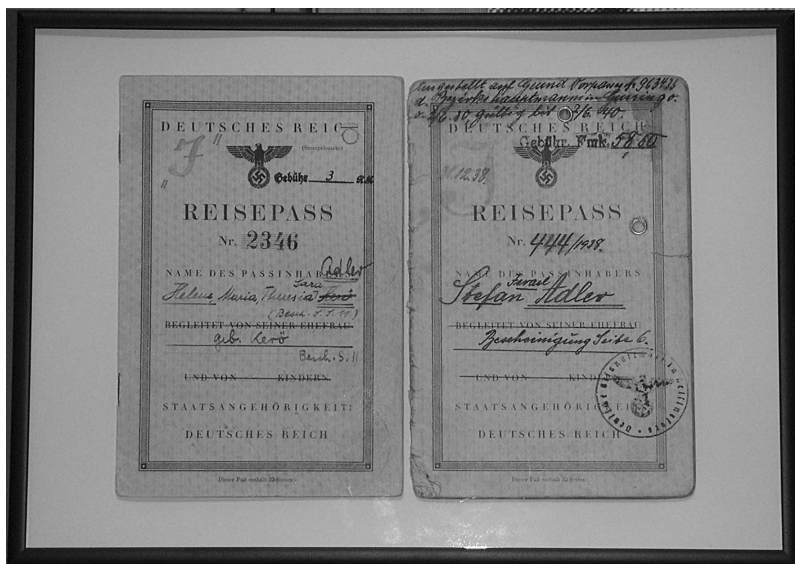
den tiden började det stå ganska klart för alla både inom och utom Europa vilket öde som skulle möta judarna i Tyskland och de länder som Tyskland redan då lade under sig. Kristallnatten 1938, då synagogor brändes och judiska affärer skövlades, visade med all tydlighet inriktningen. Mer än 30 000 judar sattes 1938 i koncentrationsläger. Redan 1935 hade man på olika sätt, genom de s.k. Nürnberglagarna, börjat beröva judarna deras rättigheter. Många judar hade tidigare flytt från Tyskland till det dåvarande brittiska Palestinamandatet, men främst till USA. När förföljelsen nu börjar öka i omfattning försökte många judar emigrera. Det som då händer är att de judar som vill lämna Tyskland får ett stort "J" stämplat i sina pass. Detta sker på order av centret för judisk emigration, där överstelöjtnant Adolf Eichmann då var chef. Eichmann blev senare den som kom att utarbeta förintelseprojektet "judefrågans slutliga lösning".

Införandet av "J" i de judiska passen sker efter påstötningar från Sverige och Schweiz. Därmed blev det möjligt för Sverige, och andra länder dit de trängda judarna sökte sin tillflykt, att avvisa dem direkt vid gränsen. I praktiken innebar detta att judarna fick återvända till det land som erbjöd dem "den slutliga lösningen", eftersom inget annat land ville ta emot dem. Detta helt enligt nazisternas målsättning. Något som länder som Sverige och Schweiz var helt medvetna om.¹⁸ Man försvarade sig bland annat med att: var judarna ett problem i Tyskland så skulle vi svenskar inte via import av judar ha, eller skapa problem här.

Redan hösten 1939 hade tyskarna börjat deportera österrikiska, tjeckiska och även en del tyska judar till Polen, vilket en del svenska tidningar skrev om. Om Sverige hade valt att föra en humani-

¹⁷ Västerås läns tidning den 9/4 1988. Den uppsats Ragnar Liljeblad skrev om krigsförbrytarfrågan hösten 1952 hittade VLT (Västerås läns tidning) i Riksarkivet i Stockholm, bland nazisten Rütger Esséns handlingar.

¹⁸ Grynberg; s. 136-137

Tyskt J-pass. Bokstaven "J" längst upp till vänster är stämplat med röd färg. (Foto från Judiska Museet i Stockholm.)

tär flyktingpolitik borde vi ha ändrat vår hållning långt före 1941. Genom att omsvängningen kom så sent mördades judar som med stor sannolikhet kunde ha räddats om de tagits emot i Sverige före 1941. Det kanske inte med lätthet går att lasta de svenska myndigheterna för detta eftersom man inte med säkerhet visste vad som hände i lägren,¹⁹ men man kunde, om viljan infunnit sig, tagit reda på det, vilket förmodligen hade fått enorma konsekvenser för de människor som deporterades. Detta gäller naturligtvis även de övriga länder där judarna nekades tillträde.

Svenska affärsmän möter tyska

I början av 1940 hade Folke Westerberg just tillträtt som förvaltningschef för statliga LKAB i Luleå och en av hans första uppgifter

¹⁹ Grynberg; s. 136-137

var att resa till Stockholm för att träffa en delegation tyska stålverkschefer. Från svensk sida deltog även chefen för Grängesberg, Martin Waldenström. Westerberg klargjorde för tyskarna att det mesta LKAB kunde leverera per år var 4,5 miljoner ton malm. Den 9 april ockuperade tyska trupper Norge och de blev kvar där fram till krigsslutet 1945. Tyskarna var i allra högsta grad beroende av malm och andra förnödenheter för att hålla igång sitt krigsmaskineri och därmed kunna förtrycka och plåga stora delar av världen.

Luleå var den huvudsakliga utskeppningshamnen för svensk malm till Tyskland, men vintertid, när Bottenviken var frusen, fraktades den statliga LKAB-malmen också till Gävle för lastning där. Tyskarna betalade utan knot de fördyrade järnvägsfrakterna. Tyskland var under nästan hela världskriget Sveriges viktigaste handelspartner. Efter ockupationen av Norge och Danmark, då Sverige var nästan helt isolerat från omvärlden, blev därför beroendet av handeln med Tyskland allt större.

Under de första krigsåren fick tyskarna i stort sett de utlovade kvantiteterna järnmalm från Luleå. År 1940 skeppades 5340 000 ton svensk malm ut, därav 300 000 ton med det svenska Frejabolaget. Enbart i juli detta år lastades 1 077 211 ton malm ombord på fartyg destinerade till Tyskland och den större hamnen i Narvik överträffade inte det månadsrekordet förrän tjugo år senare. Denna årskvantitet kom att gälla som rekord på Svartön fram till 1974.

Under åren 1941-1944 skeppade varken LKAB eller något annat svenskt gruvföretag ett enda ton malm till andra länder än Tyskland. Totalt levererades från 1940 fram till 1944 cirka 36 miljoner ton järnmalm till de tyska stålföretagen. Av den kvantiteten stod det svenska statliga LKAB för 22 miljoner ton.²⁰

Järnmalmen blev Sveriges främsta handelsvara, trots handelsembargo mot Tyskland. Tyskarna betalade helt enkelt malmen med varor som Sverige ansåg sig behöva och inte kunde få från annat håll. Det är inte dokumenterat om Sverige tog reda på eller visste hur dessa varor hade producerats och med vilken arbetskraft. Sve-

rige tog dock betalt för malmen med tyska exportvaror som kol, koks, kemikalier, industrivaror, maskiner och annat. Men svensarna tog också emot betalning i rent guld, vilket Svenska riksbanken tog hand om. Banken köpte dessutom guld av Tyskland för svenska pengar. Tyskland hade ett mycket stort behov av utländsk valuta. Sammanlagt rörde det sig om 35 ton guld, värt över 160 miljoner kronor; i 1990-talets penningvärde bortåt två miljarder. Banken misstänkte dock att guldet kunde vara stulet ur de ockuperade ländernas reserver eller från judiska ägare, men den svenska regeringen gav ändå klartecken till att ta emot det. Den svenska regeringen gav även tyskarna en exportkredit på 100 miljoner, vilket på ett kraftigt sätt upprörde de allierade.²¹

Även svenska affärsbanker gjorde guldaffärer med Tyskland. Enskilda banken och deras arvtagare bröderna Wallenberg tycks ha bedrivit ett invecklat spel i både Tyskland och de allierade länderna och bistod bland annat en omfattande kapitalflykt från Tyskland när det började bli uppenbart att tyskarna skulle förlora kriget. För en del av dessa affärer ställdes banken till svars i Washington efter kriget. Bröderna Wallenberg har också beskyllts för att ha agerat som bulvaner åt tyska företag.²² Järnmalmen hade alltså väldigt stor betydelse för svensk ekonomi under kriget; 1940 uppgick värdet av den totala svenska exporten till Tyskland till 371 miljoner kronor i dåtida penningvärde. Av den summan svarade malmen för 160 miljoner. Samma år importerades från det krigförande Hitler-Tyskland varor för 793 miljoner. Den totala summan utgjorde 70% av den samlade importen. Före kriget stod Tyskland för 20% av importen till Sverige.

²⁰ Fröidh, Åke; *Luleå Malmbanehamn*, Frank Stenwalls förlag; s. 47-48

²¹ Dahlberg, Hans; *I Sverige under andra världskriget*; Albert Bonniers Förlag, Stockholm; 1983, 2001; s. 148

²² Ibid; s. 160

Ytterligare ett bevis för hur viktiga malmtransporterna var för Tyskland finner vi i en intervju med den tyske lägerkommendanten Franz Stangl. Han var kommendant i dödsläget Treblinka, där minst 900 000 människor avlivades. Journalisten Gitta Serney möter Franz Stangl i en intervju 1972. Bland frågorna hon ställer till Stangl finns en som jag särskilt vill uppmärksamma.

“-Vad tror ni var förklaringen till förintelsen?

Franz Stangls svar kom blixtnabbt.

-De ville komma åt judarnas pengar.

-Det kan ni väl ändå inte mena?

Min klenetrogna reaktion förbryllade honom.

-Jovisst, säger Stangl. Har ni ens en aning om vilka enorma summor det rörde sig om?

Det var judarnas pengar som gjorde att de kunde köpa stål från Sverige, konstaterar Treblinkas kommendant Stangl.”²³

(För resten av intervjun, se appendix).

Sverige förlängde krigen

Vi har med stor kraft hävdad: Sverige är neutralt. Men är detta verkligen sant? Ett enda exempel från dåtid, JU 87 eller Stuka-planet, ett av Andra världskrigets legendariska förstörelsevapen. Denna Hitlers propagandatriumf byggdes i Sovjet och Turkiet på grund av att tyskarna genom Versaillesfördraget inte fick ha någon flygvapenindustri i Tyskland. Underleverantör till detta fruktansvärda förstörelsevapen var det neutrala Sverige. Företaget som levererade delar till Stuka hette AB Svensk Flygindustri.²⁴

²³ Serney, Gitta; *Vid avgrunden. Från barmhärtighetsmord till folkförintelse*; Förlaget Ordfront; 1974, 2002; s. 256-257

²⁴ SVT 1; Finsk dokumentär ”Stuka Djävulens Örn”; 1988.

I en brittisk tidning stod i början av 1940-talet följande citat att läsa:

“Hitlers akilleshäl. I det totala krigets dagar kan man ej gilla detta slags neutralitet. Man kanske får handla efter satsen, att den som ej är med oss är emot oss. Man har räknat med att de svenska malmleveranserna till Tyskland *förlängde Första världskriget med två år* [författarens kursivering]. De allierade måste tydligen ta under övervägande att stoppa malmleveranserna till Tyskland.”²⁵

Sverige levererade malm till Tyskland även under Första världskriget och förlängde således detta med två år, om man får tro ovanstående.

Förutom att vi levererade malm under Andra världskriget försåg vi den tyska krigsmakten med kullager. Vi gjorde alltså åtskilligt för att underlätta för den tyska krigsmakten och vi visade dessutom en stor ovilja att öppna våra gränser för judiska flyktingar under större delen av kriget. Genom tysktågen, som beskrivs nedan, öppnade vi vårt territorium för den tyska krigsmakten. Vårt stöd till Tyskland och den tyska krigsmakten fortgick in i det sista, även i slutet av kriget då det inte fanns någon risk att Sverige skulle bli invaderat av Tyskland och vi dessutom hade full kunskap om Förintelsen. Hur mycket Sverige förlängde Andra världskriget, och därmed förorsakade ytterligare miljoner människors lidande och död genom sitt agerande, vet vi inte. Vi kan bara gissa. Men detta visar vad Sverige och Sveriges ledande personer var/är i stånd att göra och även är skyldiga till.

Svenska vapen i vår tid

Svenska vapen exporteras även nu till krigförande länder, trots att Sverige säger sig vara neutralt. Bara ett par månader innan brittiskt artilleri öppnade eld mot irakiska ställningar i Basra, beslöt Sverige

²⁵ Fröidh; s. 47-49

att leasa ut det svenska försvarets system för att snabbt upptäcka och bekämpa fiendligt artilleri. Nu bekräftar brittisk militär att materielen kom till användning i Irakkriget. Systemet heter Arthur, är tillverkat av Ericsson och kan på några få sekunder upptäcka var fiendens artillerield kommer ifrån, räkna ut koordinaterna och styra den egna elden mot exakt rätt mål.²⁶

Även om vi bekant oss till att vara neutrala har vi trots detta verkligen inte agerat som en neutral nation, och gör det inte heller i våra dagar. Trots detta hävdar regeringens företrädare ivrigt vikten av att "kämpa för fred och neutralitet".

Tysktågen

Under Andra världskriget transporterades också hundratusentals tyska soldater genom Sverige på de svenska järnvägarna. Trupper transporterades till och från olika fronter och vapentransporter utfördes också. Folke Westerberg, LKAB:s förvaltningschef, berättar om en dag 1940 när 1500 uniformerade tyskar kom till hamnen i Luleå. Westerberg säger: "Jag har många gånger undrat över varför denna transport inte kom till allmänhetens kännedom. Det var ju många som såg tyskarna men ingen tycks ha tipsat tidningarna." Dessa fortsatte senare med SJ-tåg till det ockuperade Narvik. Det gjordes också tyska trupptransporter från hamnen i Luleå.²⁷

När kriget mellan Finland och Sovjet bröt ut vid midsommartiden 1941 riktade Tyskland sitt dittills största transiteringskrav mot Sverige. Man begärde tillstånd att med SJ:s hjälp förflytta den 18 000 man starka *division Engelbrecht* från Norge till Finland. Under svår press accepterade den svenska samlingsregeringen detta. Midsommarkrisen 1941 kom att innebära kulmen på den svenska eftergiftspolitiken och blev inledningen till ett nytt skede i de svensk-tyska relationerna.²⁸

²⁶ Svenska Dagbladet; 03-09-09

²⁷ Fröidh; sid. 47-49

²⁸ Norborg; Lars-Arne; *170 år i Sverige*; Berglings; 1982; s. 253

Vägen UT!

*Tyska trupptransporter
med SJ tåg vid Järvsöns
tågstation.*

De så kallade tysktågen rullade genom Sverige under åren 1940-1943. Det var mycket få som protesterade mot detta, trots att dessa transporter efter hand blev mer och mer kända. Tågen gick inte efter någon fast tidtabell och existerade således inte officiellt. Den som opponerade sig kunde mista sin anställning eller till och med livet. Tyskarnas uppfattning var att de hade rätt till detta.

Följande episod utspelade sig under början av 40-talet på stationen i Ockelbo. Under ett uppehåll med ett tysktåg kom två Wehrmacht-officerare promenerande på perrongen fram mot loket. Lokeldaren lutade sig ut från sidofönstret på ångloket. Plötsligt ilsknade eldaren till och räckte lång näsa åt tyskarna. När lokföraren och eldaren sedermera kom hem från passet berättade de för sina fruar att de inte var hungriga, eftersom tyskarna dragit sina

pistoler och helt enkelt hotat att skjuta dem båda. Tyska officerare tilläts alltså fara beväpnade genom Sverige!²⁹

Svenskarna lånade också ut järnvägsvagnar när tyskarna började få svårigheter att hålla igång sitt överbelastade transportväsende.³⁰ Deutsche Reichsbahn hade ju blivit transportörer åt SS och det var vanliga lokförare och tjänstemän som såg till att dessa transporter hölls igång. Hundratusentals fångar transporterades till dödslägren. Detta och naturligtvis många andra frakter gjorde att tyskarna behövde fler vagnar, vilket svenskarna ställde upp med.

Vid handelsförhandlingar i London i juni 1943 kom västmakterna med ett direkt krav om att denna trafik skulle avbrytas. Regeringen gjorde sig dock ingen brådska. Tydligen ville den visa att den inte lät sig styras av vare sig någon utomparlamentarisk opinion eller påtryckningar utifrån. Först den 5 augusti meddelade den att transiteringen skulle upphöra. Under drygt tre år hade 2 140 000 soldater transporterats samt hundratusen vagnslaster krigsmateriel, däribland ansevliga mängder ammunition och sprängämnen.³¹

Andra sidor som uttryckte denna eftergiftspolitik, då främst i förhållande till norrmännen, var den så kallade kurirplanstrafiken, vilken innebar att tyska plan på väg till Norge och Finland fick utnyttja svenskt luftrum. Svenskarna hade ansett sig tvungna att gå med på detta sedan Tyskland och Finland börjat sitt krig mot Sovjet 1941. Det gick två plan per dag i vardera riktningen. De förde post och icke stridande personal mellan de tyska styrkorna i båda länderna. Tyskarna hade avtalade bestämmelser att hålla sig till, men ute i bygderna kunde folk se dem ogenerat flyga på låg höjd över förbjudna områden. Även kurirflyget stoppades men först efter ett par skandaler. Ett plan som nödlandade i Värmland befanns i strid med bestämmelserna ha en kulspruta ombord. När man undersökte saken närmare kom det fram att det sedan 1941

²⁹ Tidningen Tåg 6/97

³⁰ Dahlberg; *100 år i Sverige* s. 148

³¹ Ibid; s. 294

funnits en hemlig bestämmelse, den s k Skarpnäcksordern, enligt vilken nödlandande kurir inte fick visiteras eller hindras starta igen.³²

Tyska trupptransporter på svenskt territorialvatten, under eskort av svenska krigsfartyg, var också något som svenska regeringen gav tillstånd till. Den svenska neutralitetspolitiken beskrevs av högerledaren Gösta Bagge på följande sätt: "Vi ha rullat ihop oss som igelkotten inför faran, med taggarna åt alla håll."³³

Den svenska neutraliteten var i verkligheten en fråga om neutralitet på tyska villkor. Så bedömde i varje fall en av Hitlers närmaste män, Tysklands propagandaminister Joseph Goebbels, saken. Han skrev i sin dagbok den 28 januari 1942: "Sverige har gjort mer för den tyska krigsföringen än man vanligen antar. Framför allt har de givit oss ett betydelsefullt stöd i vårt krig med Sovjetunionen. De slår visserligen vakt om sin neutralitet men på ett sätt som i hög grad är till vår fördel." ³⁴

Halvhjärtade räddningsförsök

En annan sak man också måste föra fram är den svenska regeringens halvhjärtade räddningsförsök av cirka 20 000 judiska barn från kontinenten våren 1943. Denna räddningsplan gick ut på att Sverige skulle ta emot barnen så länge kriget pågick, om Tyskland var berett att släppa dem. Men det svenska erbjudandet var inte villkorslöst: man krävde att England och Förenta Staterna skulle betala för barnen och att de skulle lämna Sverige när kriget tog slut. Förhandlingarna med Tyskland och med västmakterna drog ut på tiden och hela räddningsförsöket rann ut i sanden. En historiker som undersökt episoden menar att regeringen ville göra en generös

³² Ibid; s. 24

³³ Norborg; s 253

³⁴ Ibid; s. 253

gest, men att man inte var seriöst intresserad av ett så omfattande flyktingmottagande, fastän Förintelsen nu var väl känd.³⁵

De "Vita bussarna"

Det sätt på vilket nazisterna behandlade "icke önskvärda" var inte en företeelse som var avgränsad till Tyskland. Också vi i Sverige har varit delaktiga i denna form av synd. Tvångssteriliseringar, rashygien och lobotomi är delar av vår nationella synd inom detta område. Inte ens inom det område som vi känner en viss stolthet inför, de så kallade Vita bussarna, har vi helt rent samvete.

Sverige har genom aktionen "de vita bussarna" blivit ansedda som motståndare till Hitlertyskland och räddare av judar. Denna aktion hade till uppgift att i slutet av Andra världskriget rädda koncentrationslägerfångar. Officiell initiativtagare var Folke Bernadotte som genomförde detta utsedd av den svenska samlingsregeringen. Operationen kunde ske via kontakter som andra personer hade med SS-chefen Himmler, bland andra Himmlers livmedikus Felix Kersten. Greve Folke Bernadotte af Wisborg föddes 1895.³⁶ Han befordrades till major i svenska armén 1940. I praktiken var han under den här tiden också operativ chef för Röda Korset som genom denna aktion, "de Vita bussarna", räddade cirka 21 000 människor.

Det har senare visat sig att svenskarna inte hade till uppgift att rädda så många judar som möjligt, vilket efterhistorien gärna velat få oss att tro. Jag vill på intet sätt förringa de människor som ingick som förare, vårdare och all annan övrig personal eller den insats de gjorde.aktionen skedde under brinnande krig och det var ingen självklarhet att de som for iväg skulle komma levande tillbaka. De

³⁵ Grynberg; s 141

³⁶ Hans far, prins Oscar Bernadotte, var andre sonen till Oscar II, kung av Sverige 1872-1907 och dessutom kung av Norge från 1872 fram till unionsupplösningen 1905. Sveriges kung åren 1907-1950, Gustav V, var alltså Folke Bernadottes farbror.

gjorde dessa resor med livet som insats. Vad jag däremot tycker är viktigt att belysa är att den historieber beskrivning vi fått oss till livs inte stämmer.

Räddningsaktionen påbörjades under den sista tiden av kriget, våren 1945, då tyskarna försökte döda så många judar det någonsin gick, förmodligen därför att man insåg att kriget i praktiken var förlorat. Hitlers order och bestämda uppfattning om den förestående tyska segern gjorde att tyskarna själva i princip såg sig hindra att ifrågasätta detta. Arkebusering kunde bli den direkta följden om man framförde en uppfattning som gick emot den nazistiska segerdoktrinen. Arkiven visar ändå att SS-chefen Himmler av någon oförklarlig anledning faktiskt hade lovat Bernadotte att ta med alla dessa människor på sina "Vita bussar". Detta hade skett efter påtryckningar från olika håll, bland annat från Himmlers livmedikus Felix Kersten.

Felix Kersten³⁷ var en mycket modig och samtidigt gåtfull man. Hans förmåga att påverka SS-chefen Himmler blev räddningen för tusentals människor. Han fick stor betydelse som kontaktman mellan svenska regeringen och Himmler.

Kersten blev erbjuden att bli Himmlers livläkare med alla förmåner det skulle innebära. Han skulle få professors titel, bli medlem i SS med överstes grad och mycket annat. Kersten tackade dock vänligt men bestämt nej till allt detta, men erbjöd sig istället att med kort varsel behandla Himmler närhelst han blev kallad. Kersten och hans familj, vilka ännu var finska medborgare (hustrun född tyska), sattes under diskret bevakning. På Himmlers order var dock Kerstens egendom "Harzwalde" utanför Berlin en fredad zon, vilket senare, genom Kerstens försorg, skulle rädda livet på många fångar från det närliggande koncentrationslägret Ravensbrück.

Kersten blev aldrig nazist. Himmlers erbjudanden om tyskt medborgarskap, professorstitel, välbetald officersbefattning inom SS,

³⁷ Linder, Jan och Lundberg, Lennart; 2001; *Hitlers vasaller och Sverige* ; CKM Stockholm; s. 109

med mera, tillbakavisades alltid av Kersten. Han tog inte något arvode för behandlingarna, begärde endast fria resor och fritt uppehålle. Den snåle Himmler hade inga invändningar mot detta. Arrangemanget gav dock Kersten en taktisk fördel, han kunde lättare få Himmler att gå med på humanitära motprestationer.

SS-officeren, brigadführer, (generalmajor) Walter Schellenberg hade också genom sina kontakter med Himmler gått svenskarnas "Vita Buss"-aktion till mötes. Schellenberg hade 1944 efterträtt den avrättade amiralen Canaris, och även blivit chef för tyskarnas militära underrättelsetjänst, Abwehr. Schellenberg hade nu blivit den bestialiske SS chefen Himmlers främste förtrogne. Förmodligen var det lettiska SS-officerare, men även andra, som på Himmlers order såg till att öppna lägren, detta på grund av att de var rädda om sitt eget skinn. Kriget höll på att ta slut och omvärlden skulle komma att döma dessa människor hårt även om "de bara lytt order".

Svenskarna delade dock in människorna i olika kategorier och därmed gick oräkneliga judar sin död till mötes. Man delade upp människorna i olika kategorier som i första hand nordiska medborgare, i andra hand polacker och i tredje hand judar. Det betydde i praktiken att den som var nordisk medborgare men jude inte per automatik kunde följa med på de "Vita bussarna". En man vid namn Julius Paltiel vittnar om detta. Paltiel fick åka med en bit men blev senare avkastad just på grund av att han var jude. Man räknar grovt med att Sverige räddade 450 judar, 1000 polacker och ca 20 000 nordiska medborgare av icke-judisk härkomst genom den hjältemodiga action det trots allt var.³⁸

³⁸ Uppgifterna om vilka som räddades går isär. En annan historieskrivare gör ur Röda korsdokument följande noteringar: Danskar och Norrmän 8000. Polacker 5911. Fransmän 2629. Statslösa judar 1615. Tyskar 1124. Belgare 632. Holländare 387. Ungrare 290. Balter 191. Luxemburgare 79. Slovaker 28. Britter 14. Amerikaner 9. Rumäner 6. Finnar 5. Italienare 4. Spanjorer 3. Andra 9. Totalt 20 937. Källa: Persson, Sune; *Vi åker till Sverige*; Bokförlaget Fischer & Co; 2002; s. 433-435

En av dem som räddades var den nordiska medborgaren Vera Oredsson, som sedermera startade Nordiska Rikspartiet, ett uppenbart nazistiskt parti, i Sverige. Vera Oredsson var alltså nazist. Bakgrunden till att hon kom med på de "Vita bussarna" är att svenskarna till första delen av aktionen skulle rädda svenskar som var gifta med tyskar. De hade genom sitt äktenskap förlorat sitt svenska medborgarskap. Man kan förmoda att det fanns fler med ett nazistiskt förflutet bland de svenskor som nu fick möjlighet att lämna Tyskland i det Tredje rikets sista dödsryckningar. Folke Schimanski berättade 1999 hur han, hans mamma och systern Vera 1945 räddades till Sverige av de "Vita bussarna". Mammans hade under kriget arbetat med brevcensur på den tyska försvarsstabens, systern Vera skulle i Sverige senare gifta sig med den svenske fùhrern Sven Olof Lindholm, senare med Assar Oredsson.³⁹ En annan som räddades var den berömda filmstjärnan Kristina Söderbaum. Hon hade i Tyskland gift sig med regissören Veit Harlan, som blivit beryktad för sin djupt antisemitiska men skickliga propagandafilm, *Jud Suss*.

Folke Bernadotte skrev alldeles efter aktionen ner sina minnen i en bok vid namn "*Slutet*", utgiven på Nordstedts förlag 1945, där han i princip hyllade sig själv för detta hjältemodiga arbete. Boken kom ut sex månader efter det att aktionen avslutades. Sveriges utrikesminister Günthers dotter, Lena, har berättat att hennes far var besviken över att han inte ens är nämnd i boken "*Slutet*". Günther menade att det var han som hade tänkt ut och förberett hela aktionen tillsammans med Felix Kersten redan 1943.⁴⁰ Inte heller Felix Kersten är omnämnd i Bernadottes bok, trots att det var han som var nyckelpersonen och utnyttjades i förväg för att utverka Himmlers tillstånd till hela aktionen. (För mer information om Felix Kersten, se appendix)

³⁹ Persson; s. 331

⁴⁰ Detta omnämner även Kersten i sin bok *Samtal med Himmler*

Folke Bernadotte var vid krigsslutet en berömd man. Det hette att han "ensam stått öga mot öga med odjuret Himmler" och genom sin personlighet räddat judar och kristna från en kvalfull död i koncentrationslägren. Visst, Bernadotte hade fört samtal med Himmler, men det fanns andra som röjt vägen för honom. I svenska journalistkretsar ansågs Folke Bernadotte vara en något fåfång person som fått sina poster utan konkurrens. Journalister med den uppfattningen blev dock snabbt omvända när de den femte maj 1945 fick lyssna till Bernadottes föredrag om sin sista tysklandsexpedition. Stämningen var upphetsad och luften surrade av rykten. Hitler var död och man visste att det tyska sammanbrottet var nära. Journalisten Gunnar Unger skriver:

"Bernadotte talade utan manuskript, lugnt saklig, anspråkslöst och ytterst fängslande. Han redogjorde för sitt sammanträffande med Himmler och hur det slutligen lyckats för Röda Korset att hämta människor från olika läger. Tystnaden medan han talade var andlös. Han slutade med att säga att han var en troende kristen, att han visste att många av hans åhörare inte var det, men att han hade ett personligt behov av att vittna om hur känslan av att han i all ödmjukhet fått vara Guds redskap hjälp honom att genomföra sitt uppdrag."⁴¹

Bernadotte tog strax efter kriget hand om tidigare SS-officerare och försökte hjälpa till att rentvå flera av dessa bödlar. En av dem var just SS-officeren, brigadführer, Walter Schellenberg, vilken hade människors blod på sina händer. Det var naturligtvis pinsamt för honom att flertalet tyskar fanns på hans gods, varför dessa fick flyttas till annan ort.

De fick neutrala titlar som köpman och annat och fick vila ut på slott och herrgårdar. Vissa av dem klarade sig undan fängelsestraff, medan några fick sitta i fängelse ett antal år. Folke Bernadotte mör-

⁴¹ Linder och Lundberg; s. 137

dades tre år senare i Jerusalem, där han var medlare på FN:s uppdrag i den så kallade palestinsk-judiska konflikten.

De före detta fångar som kom till Sverige blev väl omhändertagna, men en del fick arbeta hos bönder i bl.a. Halland med att hacka betor och odla potatis. De flesta av dessa före detta fångar var mycket medtagna, men tvingades ändå arbeta.⁴² Redan i juni 1945 i Halland fick Hechaluz bemöta en artikel i tidningen Halland, under rubriken "gaphals agiterade", där judiska flickor kritiserats för att de protesterat mot att arbeta med betgallring för två kronor om dagen.

Mentalpatienter svälts till döds i Sverige

Den förändrade människosynen i Europa påverkade i hög grad Sverige på ett mycket negativt sätt. Det var inte bara politiker och affärsmän som genomförde makabra beslut, utan som vi sett deltog även vissa grupper inom sjukvården. På Vipeholmsanstalten i Lund dog mellan 1941 och 1943 över 200 utvecklingsstörda patienter av svält. Dödligheten vid de övriga 22 statliga sinnessjukhusen i Sverige steg också under denna period. Variationerna var ganska stora, men sammantaget var ökningen "måttlig". Om man jämför perioden 1939-1940 med perioden 1941-1942 så är ökningen i förhållande till andra sjukhus 9%. För de manliga patienterna vid Vipeholmsanstalten är ökningen 232%. Var femte manlig patient dog under den här perioden. Kosten ändras för dessa människor och de svält helt enkelt ihjäl. Sjukhusledningen hävdade att "ökningen inte kan förklaras med näringsbrist utan måste ha sin orsak i biologisk mindervärdighet". Varje patient vägdes varje månad i samband med badning. Uppgiften fördes sedan in i ett viktdiagram i sjukjournalen.

⁴² Tidningen Halland 1945-06-13 kopia i RA /jmfa, IG 38:11.

Det kan noteras att det var i Skottorp detta utspelade sig. Ingen annan ort med flyktingförläggning hade visat en sådan attityd. (Författarens anm)

Mönstret är entydigt. I nästan 90% av fallen har döden föregåtts av en dramatisk viktnedgång. Det betyder att personalen måste ha sett vad som hände och medvetet låtit det ske. Det kan också tyda på att man helt enkelt experimenterade med människor för att se hur mycket de kunde uthärda.⁴³

Lobotomi i Sverige

Mellan 1944 och 1963 utfördes i Sverige ett större antal lobotomier, oftast mot patientens vilja. Detta har också gjorts utan att offren haft tillräcklig kunskap om följderna. Lobotomin framställdes som en revolutionerande metod att bota aggressiva, sinnesslöa och ångestladdade personer.

Operationen gick till så att patienten tvingades upp på operationsbordet och fick en lokalbedövning i bakhuvudet. Därefter borrades främre delen av pannan upp och en kniv stacks in och man delade främre hjärnhalvorna, pannloberna, med kniv. Allt gjordes med patienten i vaket tillstånd.

Lobotomi accepterades mer och mer och operationerna tog fart i Sverige. Den mest sakkunnige i ämnet på sin tid, dr Gösta Rylander, visade fall där exempelvis en hängiven kommunist förlorat allt intresse för kommunismen och dess idéer efter operationen. Man tyckte sig dessutom kunna påvisa en ekonomisk vinst.

Om det rasbiologiska institutet i Uppsala godkände lobotomier av barn är hittills okänt. Det finns emellertid arkivmaterial som visar att man på t.ex. Umeå lasarett utförde en lobotomi på en sjuårig, utvecklingsstörd pojke. Lobotomi utfördes ofta utan de anhörigas vetskap eller medgivande.

Det finns många i dag levande vittnen som kan berätta om hur deras egen eller anhörigas personlighet förändrats på ett mycket negativt sätt. En kvinna berättar om hur hon t.ex. inte längre kunde skriva efter den så kallade operationen. Andra anhöriga kan berät-

⁴³ Dagens Nyheter 99-02-20.

ta om totala personlighetsförändringar i negativ riktning. Dessa förbrytelser har skett i det demokratiskt styrda Sverige!⁴⁴ Den fråga man måste ställa sig är: "Kan det komma att upprepas igen och i stor skala? Kan det återigen uppkomma ett "behov" av att förändra människor som uppfattas som oppositionella eller sinnesslöa, så att de passar in i systemet?"

Rashygien i folkhem⁴⁵

Det är också på sin plats att lägga märke till att även tvångssterilisering av s.k. lägre individer pågått i Sverige ända sedan 1930-talet, allt med den svenska regeringens goda minne. Det är naturligtvis så att de styrande inte velat att dessa människor skulle få någon avkomma, eftersom detta enligt regeringens sätt att se skulle kosta samhället stora summor pengar, något som det inte finns något bevis för. Totalt tvångssteriliserades i Sverige 62 888 människor mellan 1935 och 1975.

Vi ska nu titta närmare på vilka som tog initiativ till och genomförde denna form av människodegradering.

Att begränsa antalet "mindervärdiga" människor genom tvångssterilisering var inte bara en nazistisk idé. Hur man skulle behandla "arvsmässigt undermåliga människor" var på trettio- och fyrtiotalen också en angelägenhet för i första hand den nordiska socialdemokratin, men även andra politiska partier lät sig påverkas av den tidens strömningar. Nazityskland och de nordiska välfärdsstaterna toppar Europas rashygieniska liga. Samtliga initiativ på rashygienens område i Sverige fram till 1975, då verksamheten upphörde, kom från socialdemokratiskt håll. Instrumentet för denna verksamhet var Statens institut för rasbiologi. De nordiska länderna uttryckte sig på 20-talet ofta i ras- och avelstermer och Danmark

⁴⁴ Norra Magasinet SVT 2 98-04-06

⁴⁵ Där ej annat anges är all information under denna rubrik hämtad från Dagens Nyheter 98-09-03

blev det första landet i Europa att sterilisera "undermåliga". Också i Sverige sågs rashygienen som en del av det så kallade välfärdsbygget. Långt in på 50-talet förekommer uttrycken "blandras" eller "tattarblod" i steriliseringsakterna.

Enligt den svenska lagen var sterilisering frivillig, men i verkligheten hade offret sällan något val. Den som inte gav tillstånd till steriliseringen kunde bli fråntagen de barn de redan hade eller vägras olika former av bidrag. Denna samhällsströmning bejakades inte bara av politiker, den följdes också av tjänstemän och sjukhuspersonal. Utan deras medverkan hade denna typ av ingrepp varit omöjliga att genomföra.

År 1953 beslutade Medicinalstyrelsen att sextonårige Nils skulle steriliseras mot sin vilja. Sjukhuspersonalen genomförde beslutet. Som skäl framfördes att Nils var en "sexuellt brådmogen blandtyp". Med det senare avsågs att pojken inte var en rasren svensk.

Hur rasrena svenskar skulle skiljas från andra framgick bland annat av de planscher som sedan 1922 levererats från Statens institut för rasbiologi i Uppsala. Institutet är rikt omtalat i den internationella litteraturen inom ämnesområdet, eftersom det var det första i världen i sitt slag, tillika förebild för *Kaiser Wilhelm Institut für Rassenhygiene* i Berlin.

Det mest uppseendeväckande är emellertid det ideologiska mönstret. I Tyskland är det nazisterna, och i Norden är det välfärdsparterna som visar störst iver att rensa bort "arvs- och rasmässigt undermåliga element" från befolkningen. De flesta initiativ i den riktningen, ända från 20-talet och långt in på 40-talet, kommer i Norden från socialdemokratin. När liknande förslag förs fram i Storbritannien ser däremot Labour (Englands socialdemokratiska parti) till att de hamnar i papperskorgen.

Man kan också spetsa till det ytterligare: I Sverige var det endast under socialdemokratiskt styre och i Tyskland endast under nazismen som en medborgare kunde berövas fortplantningsförmågan på grund av sin härstamning eller sitt handikapp. Det bör dock till-

äggas med skärpa att under Andra världskriget hade Sverige en samlingsregering med representanter för både höger- och vänster-sidan som gick på samma linje. Det häpnadsväckande är att de svenska steriliseringslagarna antogs av eniga riksdagar och i god demokratisk ordning – och nära nog med statskyrkans välsignelse! Omständigheterna var likartade i Norden i övrigt.

Det finns många skäl att granska denna undangömda dimension av den svenska välfärdsstatens historia. När allt fler drömmer sig tillbaka till folkhemmets värdegemenskap kan det vara bra att veta vilka överraskningar som den gemenskapen kan ha i beredskap. Men den intressantaste frågan gäller det egendomliga sambandet. Vad fanns det för förbindelser mellan den nordiska socialdemokratins och nationalsocialismens tankegods?

Statliga ingrepp i syfte att förbättra befolkningens kvalitet är ursprungligen en amerikansk tanke. Med en blandning av öppet rasistiska, ekonomiska och medicinska argument infördes i flera delstater en lagstiftning som tillät tvångssterilisering av förståndshandikappade, vissa kriminella samt personer som av andra skäl ansågs olämpliga att fortplanta sig. Inte oväntat visade sig en oproportionerligt stor andel av de olämpliga tillhöra etniska minoriteter. Vid flera tillfällen upphävdes också delstatslagarna av Högsta domstolen såsom varande oförenliga med allas likhet inför lagen.

Vid sekelskiftet omfattades denna biologiska människosyn särskilt entusiastiskt i norra Europa. Till synes utan motstånd överfördes tidens senaste rön från växtodling och djuravel på mänskliga samhällen. "Degenerationsfaran" framstod i Norden som en av den tidens dominerande hotbilder. Det mesta ansågs vara ärftligt: kriminalitet, benägenhet att våldta, masturbation, vagabondism, förståndshandikapp och till och med bristande sparsamhet.

Sverige blev först i världen med att skänka denna pseudovetenskap ett officiellt erkännande. År 1921 inrättade riksdagen på socialdemokratiskt initiativ, men i stor enighet (både Hjalmar Branting

och högerns Arvid Lindman stod bakom motionen), världens första statliga rasbiologiska institut.

Arthur Engberg, sedermera socialdemokratisk kyrko- och utbildningsminister, får illustrera de svenska tankegångarna: "Vi hava ju lyckan att äga en ras, som ännu är ganska oförstörd, en ras som är bärare av mycket goda egenskaper." Grunden var förvisso väl förberedd. Redan 1910 utgjorde svenska forskare den största utländska gruppen vid Internationale Gesellschaft für Rassenhygiene i Tyskland.

Två år tidigare hade den svenske liberalen och godtemplaren Edward Wavrinsky (som strax därefter konverterade till socialdemokratin) föreslagit att ett förbud för "ärftligt belastade" att ingå äktenskap skulle införas. Då var opinionen ännu inte mogen. Det är värt att notera lagutskottets refus: otillåtet ingrepp i den personliga sfären.

Alva och Gunnar Myrdal, vilka emellanåt framställs som den folkhemiska rashygienens egentliga tillskyndare, läste ännu på högskolan när socialdemokratin 1922 föreslog sterilisering av förståndshandikappade. Man gjorde det med hänvisning till "de rashygieniska vådorna av att sinnesslöa fortplantar sig". Motionen var undertecknad av socialdemokraterna Alfred Petrén och Ernst Wigforss, i sällskap med en grupp liberaler och bondeförbundare.

Det hävdas ibland att det är först med Förintelsens facit i hand som världen blev varse det moraliska sambandet mellan tvångssterilisering av sjuka och folkmord på hela folkgrupper. Men åtminstone en bland de svenska riksdagsmännen förstod det redan 1922, nämligen socialdemokraten Carl Lindhagen. Han förmådde dock inte att ensam rösta emot förslaget men reserverade sig enligt protokollet: "Ni vill lösa ett socialt missförhållande med våld. Ni kommer inte att stanna här, ni kommer att gå vidare och sterilisera även andra sjuklingar. Och sedan? Vad ska hindra er från att till slut döda dem?"⁴⁶

⁴⁶ Första kammaren den 1 juni 1922

Lindhagens "profetia" blev kommenterad av läkaren och partikamraten Alfred Petrén, samme man som åren före motionerat om det rasbiologiska institutet. Petrén höll med om att lagförslaget introducerade någonting radikalt nytt i politiken. Därför var det viktigt att skynda långsamt, så att opinionen hann vänja sig. Några principiella stötestenar såg han inte. I stället vädjade han till Lindhagens ekonomiska sinne. Det är dyrt för samhället att försörja de "sinnesslöas" avkomma. Det visar vilken uppfattning som var rådande i den svenska riksdagen just för tillfället. Ingen opponerade sig när Petrén utvecklade sin tankegång. Han hade nämligen övervägt möjligheten att avliva förståndshandikappade barn, men funnit ett praktiskt hinder. Dessa "hjäplösa individer" hade trots allt föräldrar som tyckte om dem. Vad som kunde gälla för föräldralösa upplyste dock inte Petrén om.

Fem år senare hade riksdagen att ta ställning till ett färdigt förslag. Det återremitterades dock – det var för begränsat och byggde för mycket på individens egen vilja och medgav dessutom sterilisering blott på medicinska grunder.

Socialstyrelsen och flera andra instanser ville dock gå längre och sterilisera sociala avvikare; "det finnes fall där individens vandel så uppenbart gör honom oduglig och ovärdig att fylla faderskapets eller moderskapets plikter, att samhället inte kan i passivitet tolerera, att han prokreerar sig". De få principiella motståndarna till denna idé bestod nästan uteslutande av jurister. Exempelvis antydde juristerna Gustav Lindstedt och Johan Thyrén att sterilisering på andra grunder än medicinska innebar svår kroppsskada och var att betrakta som misshandel och därför straffbar. På grund av att den svenska grundlagen inte medgav att staten misshandlade sina medborgare kunde förslaget inte genomföras. Deras invändning avfärdades av bland andra socialdemokraten och hovrättspresidenten Karl Schlyter såsom uttryck för konservatism och bristande lyhördhet för opinionens krav.

År 1932 blir Schlyter justitieminister och Gustav Möller socialminister. Då blir det fart. En ny motion läggs fram av Alfred Petrén och den leder till en snabbutredning. Av direktiven framgår att "omvårdnaden av de svaga och hjälplösa i samhället hade utvecklats alltmera och fördjupats. Från denna omvårdnad vore steget inte långt till åtgärder i syfte att förebygga födelsen av individer, vilka, enligt vad med säkerhet kunde förutses, måste bli till en börda för sig själv och andra". Hitler har just tagit makten i Tyskland och genom ett dekret (26 maj 1933) beordrat tvångssterilisering av utvecklingsstörda. Men det hindrar inte Karl Schlyter att anmoda sin utredare, Ragnar Bergendal, att i Hamburg inhämta det senaste på steriliseringsfronten. Lagförslaget antas med acklamation och träder i kraft 1935. Några tunga juristinvändningar hörs inte längre. Lagen kom 1941 att skärpas väsentligt.

Det finns i dag åtskilliga människor som under lång tid krävde staten på ersättning för sitt lidande av att inte kunna skaffa barn på grund av den grymma behandling de utsatts för.⁴⁷ År 1975 upphörde plötsligt tvångssteriliseringarna och man frågar sig naturligtvis vad som var orsak till detta. Händet något radikalt som förändrade samhällsbilden och som gav dessa människor ett nytt hopp eller värde? *Svaret är nej*. Däremot infördes den 1 januari 1975 den så kallade fria abortlagen, vilket i praktiken innebär att man kan göra sig av med oönskade individer på annat sätt.

Svensk abortlagstiftning

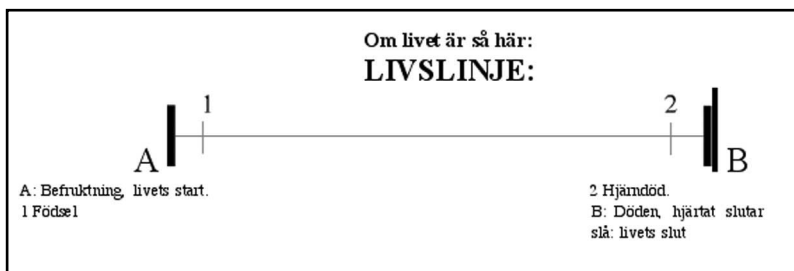
I dag kan en kvinna i Sverige i praktiken få abort upp till 22:a havandeskapsveckan. Den så kallade fria abortlagen från 1975 till-

⁴⁷ Av nästan 63 000 steriliseringar har 1595 svenskar fram till och med juli 2003 erhållit 175 000:-/ individ i ersättning av staten. (Dagens Nyheter 03-06-26)

Samtidigt känner de flesta människor som genomlidit detta en enorm skam och förkastelse och har därför svårt att begära ersättning. [Författarens anm].

Vägen UT!

åter kvinnan att själv avgöra om barnet ska få leva eller ej. Fadern kan inte, även om han vill, rädda sitt barn. Barnet som sådant har absolut ingenting att säga till om, eftersom det anses vara oönskat och därför ska elimineras. Ett oönskat barn anses därmed komma att leva ett liv som inte är värt att leva. Naturligtvis kan vilka intressen som helst ligga bakom att barnet elimineras, till exempel ekonomiska. "Vi kan inte ha barn nu när vi köpt husvagn" är ett

Bildtext: Om livslinjen kan beskrivas så här så säger gällande svensk lag i dag att livet börjar vid 28 veckor. I praktiken blir man alltså i Sverige människa vid tjugooåttonde veckan.⁴⁸ (Som exempel kan nämnas att WHO har vecka 22 som riktmärke. Det beror alltså på i vilket land man befinner sig, när ett foster börjar att räknas som människa). (1) Det är fri abort enligt gällande svensk lag upp till artonde havandeskapsveckan, därefter får abort utföras om synnerliga skäl föreligger och Socialstyrelsen ger sitt godkännande. Godkännande efter artonde veckan ges i så gott som alla fall. Livet slutar när individen är hjärndöd (2). Livet kan upphöra vid punkt 2 om personen i fråga visar sig vara hjärndöd. Detta möjliggör för forskare att ta organ från den "döde".

⁴⁸ Människan/barnet betraktas som cellklump eller en del av kvinnans kropp fram till vecka 28. Men alla aborterade foster tas om hand och kremeras. Dessutom sprids askan i en minneslund, om man så önskar. Man kan verkligen undra över argumenten och människosynen. (Författarens anm)

argument jag själv hört. Kvinnan behöver faktiskt enligt lagen om fri abort inte uppge något skäl för att få beröva sitt barn livet.

Detta beslut, att införa den fria abortlagen, är "demokratins" mörka baksida. Barnets rätt har helt åsidosatts till förmån för andra och starkare intressen. Detta gäller om inte barnet är önskat. Är barnet önskat sätts alla samhällsresurser in för att rädda och bevara liv om så skulle behövas. Gränsen mellan liv och död för den allra minsta och svagaste människan är hårfin.

Med abortlagen som instrument kan alltså människor utsättas för påtryckningar att mot sin vilja "avbryta sin graviditet", som det så bedrägligt kallas. Men ska människor verkligen tvingas av samhället att mot sin vilja göra abort?

En gravid nittonåring slängdes in i en poliscell utan att vara misstänkt för något. Flickan behandlades som en brottsling, säger hennes advokat. Kvinnan, då i femte månaden, förbjöds att ha kontakt med den blivande fadern. "Det enda jag vill är att flytta ihop med min pojkvän och ta hand om vårt barn", förklarade hon. Hon säger samtidigt att socialtjänsten hotade med tvångsomhändertagande, vilket skulle bestå tills hon blev 21 år om hon inte gjorde abort. Kvinnan har under viss tid bott på behandlingshem för alkoholmissbruk, men fadern har aldrig varit missbrukare eller haft missbruksproblem. Kvinnan hade den senaste tiden skött sig så bra att hon fått frigång. "Det måste finnas bättre sätt för samhället att förbereda en ung familj att ta hand om barn", säger kvinnans advokat Tomas Algons.⁴⁹

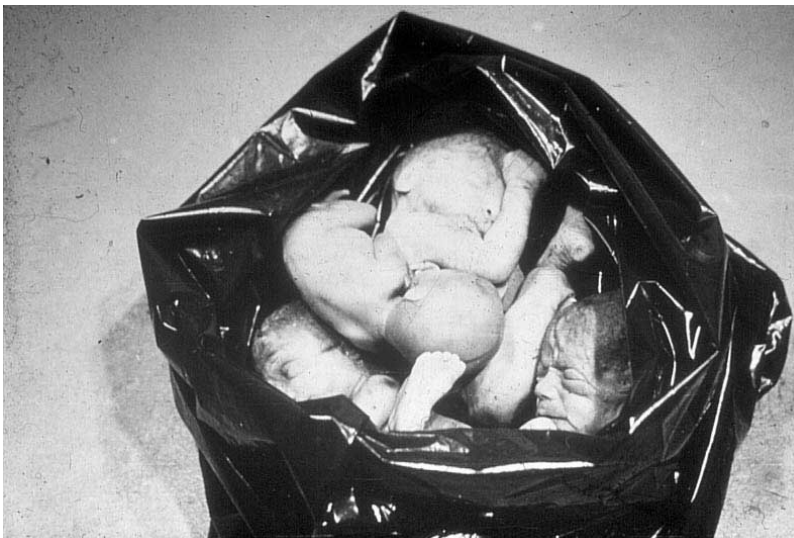
Att kvinnor pressas av män till att göra abort mot sin vilja är väl dokumenterat. Det kanske också är intressant att notera vilken den första frågan ofta är, när en gravid kvinna kommer till mödravården. "Ska du ha abort eller ska du behålla barnet?" Som ledamot av landstinget i Älvsborg skrev jag vid ett tillfälle en motion med anledning av detta. Huvudskälet var att flertalet kvinnor som kom

⁴⁹ Dagens Nyheter; 98- 05- 07

Vägen UT!

*10 veckor gammalt foster aborterat genom sugmetoden.
(Foto: Robert Wulfe)*

*Resultatet av en förmiddags arbete på ett kanadensiskt undervisnings-
sjukhus. Fostren var mellan 18-24 veckor gamla vid aborten*

till olika mödravårdcentraler fått just denna fråga och tagit mycket illa vid sig. Det betyder naturligtvis inte att all personal ställer den frågan. Det finns fantastiskt många fina människor som arbetar i vården, men att denna fråga ställs från samhällets sida till den gravida kvinnan är mycket allvarligt. Reaktionerna på min motion lät inte vänta på sig. Man hävdade att man bara gick igenom rutiner-na och förnekade att denna fråga ställdes, trots att många kvinnor kunde vittna om detta. Dessa kvinnor kände det som ett slag i ansiktet när de kom till mödravården och fick denna fråga.

Stiftelsen Kvinnoforum har intervjuat 30 kvinnor som blev mam-mor innan de fyllt arton år. Samtliga uppger att de någon gång under graviditeten känt sig kränkta av omgivningen eller av myn-digheterna. Mest slående var just bemötandet på mödravården och ungdomsmottagningen där så många som en fjärdedel tycker att personalen tagit abort för givet även om de unga kvinnorna själva inte bestämt sig.⁵⁰ Istället för att bli bemött med omsorg och glädje över ett nytt liv, möts man av dessa frågor. Som skattebetalare kan man verkligen förvänta sig ett bättre bemötande. Menar politiker-na allvar med att det behöver födas fler barn måste en stor förän-dring till, inte bara i dessa frågor utan på ett flertal andra områden kopplade till detta. Som exempel kan nämnas att statistik från åren 2000-2003 visar att tonårsaborterna ökat med 50%.⁵¹ Som en positiv kontrast kan nämnas att flera kommuner nu startat grupper till stöd för unga föräldrar.

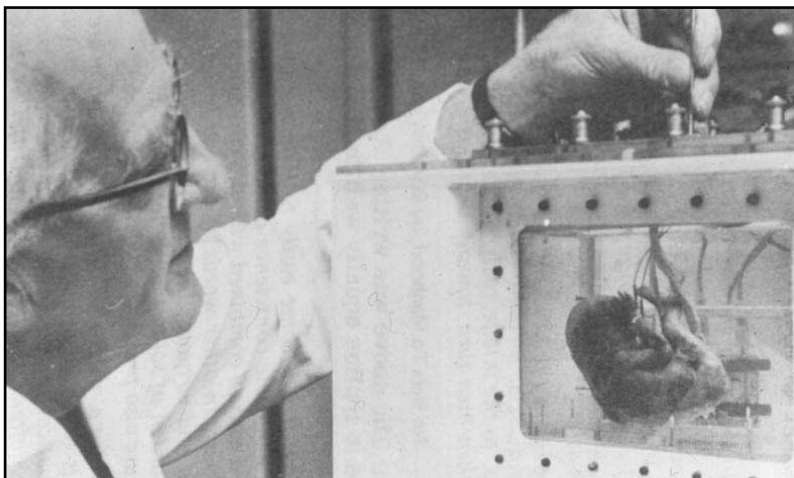
Experiment på värnlösa

Abortlagen har också öppnat möjligheten för forskarna att utföra experiment på foster. Det går till på det viset att man oftast med "kejsarsnittsabort" lyfter ut barnet och placerar det i en konstgjord livmoder.

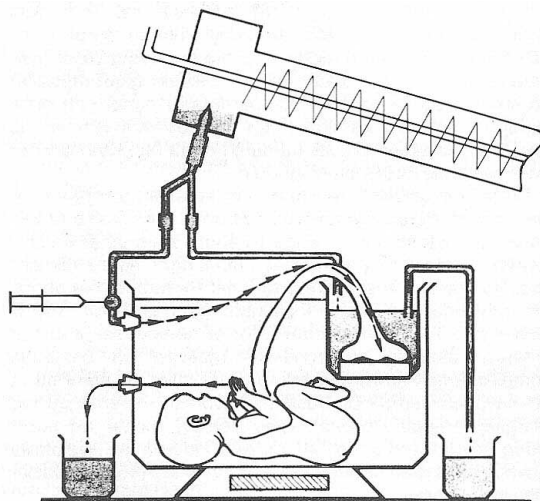
⁵⁰ Dagen; 03-03-21

⁵¹ Ibid

Vägen UT!

En forskare och det värnlösa offret, ett arton veckor gammalt foster.

2. Schematisk teckning av genomströmning av ett icke livsdugligt foster med moderkaka. Blod cirkulerar i pilens riktning.

I Sverige har forskning på foster pågått sedan 1951. Illustrationen ovan är hämtad från Forskning och Framsteg nr 4/1971.

Genom detta förfarande kan fostret hållas vid liv i princip hur länge som helst. Det är ganska viktigt för forskarna att använda "äldre foster", 16-24 veckor gamla, eftersom man då kan följa reaktionerna bättre. Etiska nämnden ger varje år tillåtelse att använda aborterade foster i forskningssyfte. Man utför då aborten på ett sådant sätt att fostret är levande när det lämnar moderns kropp. Fostret kommer inte att växa, men väl leva och kan därigenom bringas att genomgå allehanda tester. Dessa små foster används för att testa reaktioner och mycket annat. Några vanliga tester är t.ex. läkemedelsförsök, blodgenomströmningsförsök m.m. Om det aborterade fostret inte avlider av själva testerna, avlivas det när det tjänat forskarnas syften. I Sverige har det kommit fram att sådan forskning pågått sedan 1951.⁵² Det finns ingen egentlig lag som reglerar forskning på aborterade foster. Det hela verkar ske mycket godtyckligt.

Forskning på Huddinge sjukhus

Efter att i forskning tillfört embryonala celler på patienter med svåra ämnesomsättningsfel, gav en lokal etisk kommitté klartecken för samma forskare att få utföra försök med radioaktivt märkta stamceller på foster. Forskningen skedde på Huddinge sjukhus. En injektion skulle ges till fostret sedan aborten satts igång, men medan det fortfarande levde. (Fostren dödas inte före själva aborten utan abort betyder död för fostret/barnet, författarens anm.)

Av femton tillfrågade gravida kvinnor samtyckte tio till försök som var direkt forskningsinriktade och absolut inte syftade till att gagna de foster som deltog. Avsikten var att genom märkning kunna identifiera cellernas förmåga att knyta an i ett fosters kropp. Den gången fick SMER (Statens Medicin-Etiska Råd) ingen information om försöken.

⁵² Forskning och Framsteg nr 4/1971